

HIBRU **Peri eite Hibru lo Lu Tewi ma'e** **Lese Ausawi**

Hibru Peri Tutawe

Meni ta Juda lo lu taune ma'e lese ausawi. Eiwerai one towe eite leseye awere? Nomo so'oru ta'ama. Lu tamo apou a'i totesiya, “Pol one towe eite leseye.” Lu tere'e tamo apou a'i totesiya, “Meni tere'e ta one towe eite lese ausawi.” Juda lo lu taune tamo, Jisas ne tote tawesi umasit-eye ape, lowe fofowei erasi a'i teritenamiteye. Serene lowe tomu ne'ese a'i tote tawesiyeyi lowe lo arunatirowawe, Juda lo yo seni si tame atati umasiteyeyi ne toteteye. Meni ape, one towe eite leseye ape, lowe ma'e apou au te'e atuatuteye. Lowe Jisas ne tote tawesiyeyi su, lowe lu taune wara'i a'i Owane Sitewi lo nihe se henerairowa. Lowe Moses lo yo peri umasinamiteyeyi su, lowe marepi hepene he'i a'i anirowata. Serai lowe Juda lo ya'ariyeyi lo yo seni fa atati arunatirowawe, Jisas ne tote tawesi umasinamite.

Jisas Kraiss, le Owane Sitewi lo meni eime pefine a'i ne.

¹ Tu naifa weriyeyi Owane Sitewi lai peri lo au te'e siye lu lo ma'e au te'eteye. Nowe iyu meneyi tomu ne'ese se lowe ya'ariyeyi nomo lo ma'e Owane Sitewi lo peri au te'eteye. Lowe peri lo ape yo tere'e apou ape se au te'e fiyariteye. Ahowa, lowe, lowe ma'e peri lo tewi a'i tewi a'i au te'e

fiyariteye. ² Ahowa, pereye nowe eite henerai su, le meni eime lo nomo ma'e au te'eyei ne eimawe arosai. Tu naifa weriyei Owane Sitewi lai le ma'e awei pani, etiri werese au ta'aneyei ne auwe. Le nowe ye'ewi se le etiri werese werese a'i ape mo aniyei ne ariariyeye. [Jo 1:3] ³ Meni eime lo lai Owane Sitewi lo mi erasi pefine a'i au tewi mitaiyenamiteye. Sosu Marepi werese lo ape, sosu yo seni wara'i werese a'i lo, lowe Owane Sitewi ne aiwawe pefine a'i tene! Kairefiyeyei erasi lo se le omo pani, etiri werese ma'e au te'esiyawe, lowe peri lo wanu umasinamiteye. Le nomo au ta'ane fareraiyeye su, nomo lu taune aseyaro farere a'i henerai. Wiyawi ape ta'ane tepa'asiye su, le Owane Sitewi Pefine a'i lo ereti eyate feni sahe onunamiteyeyi ne wiye. [Ap 2:33-34; Kl 1:20; Hi 8:1]

Krais lai ipari wisere werese a'i hi ani ararosiya.

⁴ Owane Sitewi lai meni eime lo erasi a'i ei ani aroweye. Le meni eime lo ape ma'e iyape erasi pefine a'i auwe. Serai le Owane Sitewi lo ipari werese ape mo hi ani ararowe. [Fl 2:9] ⁵ Owane Sitewi meni eime lo ma'e apou eiye, “Ne meni eime ano ne. Pereye nowe eite se ane lu taune werese ma'e amerame a'i au te'esiya.” *Sng 2:7*

Ahowa, le meni eime lo ma'e apou eiye, “Ane tai pefine a'i no henerai. Sosu ne meni eime pefine a'i ano henerai.” *2 Sml 7:14; 1 Sto 17:13*

Ahowa, le peri ape ipari werese lo ma'e ei ta'ame. [Ap 13:33] ⁶ Sosu aiwawe a'i le meni eime potu

hi awei ma'e eimawe arosai su, le ipari werese lo ma'e apou eiye,

“Fene werese le ma'e lowe uporo ape'i onurowawe, le ma'e au te'e wisereye nine'inamite.” *Lo 32:43*

⁷ Ahowa Owane Sitewi lai ipari wisere a'i lo ne apou te'eye,

“Ane lowe fiyaru wou au iro henerairowa. Ane lowe wiyawi ano ta'aneyei ne eimawe arosawirowa. Lowe wiyawi yahowa'i siye lu ano henerairowa. Lowe yehe mi wou a'i ne.” *Sng 104:4*

⁸ Ahowa le meni eime lo ma'e apou te'eye,

“Ne lai Owane Sitewi a'i ne. Ne me tuto'u tutawe ape sahe mi mi pasi pasi weriyei onunamitorowawe, lu taune werese au noweinoweinamitorowa. Ne marepi farere a'i se lu taune werese lo yo seni au hese ereirowa.

⁹ Yo seni wara'i pefine a'i apou ape mo, ne lai tote wawesiyenamisiya. Ahowa, yo seni luwaru werese ape mo, ne lai ai marepi totenamisiya. Serene Owane Sitewi pefine a'i no lai ne ariariyeye. Le iyape no erasi pefine a'i ei ani aroweye. Iyape no lai lu feni no lo iyape hi ani ararowe. Serai le ne ne marepi au tote nine'inamisiya.” *Sng 45:6-7*

¹⁰ Le peri tere'e aiwawe a'i meni eime lo ne te'eye,

“Tu naifa, nowe sitewi weriyei se ne, Meni Owane Pefine a'i, ne lai omo pani, etiri werese ta'aneye. Ereti no se, ne etiri werese, omo ni'arawe hire sahe irosiya ape mo, ta'aneye.

¹¹ Etiri werese, ne ta'ane ye ape, lowe po'uterowa. Lowe werese uwaserowa. Apou a'i ipari tahe weriyeyi uwasesiya. Ahowa, ne ta'i a'i mi mi pasi pasi ironamitorowa.

¹² Ne etiri werese au noweriyei apou a'i ipari tahe weriyeyi au noweri fusawirowa. Meni ta ipari tahe weriyeyi ani erau fusawirowawe, ipari tahe he'i a'i ani asiyei. Ne aiwawe a'i etiri werese, ne ta'ane ye ape, ne ani fusawirowawe, etiri he'i a'i ta'anerowa. Ahowa, ne a'i lai mi mi pasi pasi weriyeyi aiwawe a'i ironamitorowa. Sosu marepi hepene no temeniye po'uterowata.” *Sng 102:25-27*

¹³ Sosu aiwawe a'i Owane Sitewi lai meni eime lo ma'e apou te'eye,

“Ne eyate feni ano sahe onura! Ane airame werese no hi ani ararorowa. Lowe no se airame werese a'i no hire sahe ato uwapo'u uweinamirowa.” *Sng 110:1*

Ahowa, Owane Sitewi lai ipari werese lo ma'e peri ape au te'e ta'ame. ¹⁴ Serai Owane Sitewi lo ipari ne, lowe ape mo ne eiwerai awere? Lowe ipari aiwawe a'i ne. Lowe Owane Sitewi lo wiyawi au ta'anesiya. Sosu aiwawe a'i le lowe hi awei ma'e lu taune le ne tote tawesirowa ape, au pati ferafereiyeyi ne eimawe arosairowa. [*Sng 34:7; 91:11*]

2

Nomo Kraisi ne me'iyeni ma'e owe ape atati arunatite.

¹ Owane Sitewi lo meni eime iyape erasi pefine a'i aniye. Nomo peri ape wanu tepa'asiye. Nomo peri ape wanu tote anite tawesi umasinamite. Nomo peri ape wanu umasiyei ne onota'anorowata. Sosu nomo le ne me'iyeni ma'e atati arunatirowata. ² Tu naifa weriyei Owane Sitewi lai ipari lo se peri lo ya'ariyei nomo lo ma'e au te'eteye. Peri ape wiyeme pefine a'i henerai. Lu taune peri ape wanu arisiye su, Owane Sitewi lai lowe ma'e fofowei erasi a'i itiya'u auwe. Piyene awere? Owane Sitewi lai yo seni luwaru a'i au hese ereiteyei su, yo seni werese lo farere pefine a'i ne. [*Ga 3:19*]

³ Ahowa, pereye nowe eite se Owane Sitewi lai yo seni luwaru werese a'i nomo lo au sasari pamoweyewe, nomo ma'e marepi hepene he'i a'i weriyei weriyei auwe. Le yo seni luwaru nomo lo au ani sasari pamoweyei ne totesiya. Feraferiyei lo erasi pefine a'i ne. Sosu nomo Owane Sitewi lo wiyawi ape ne me'iyeni ma'e atati arunatirowa su, le lai nomo ma'e fofowei erasi ape awera'iyenatirowata. Tu naifa Meni Owane Jisas nowe tutawe lu taune ma'e peri lo au te'e areiyeteye. Lu taune ape mo peri lo ape wanuteye ape, lowe nomo ma'e au te'e atuatu areiyeye. "Peri ape Jisas ne wiyeme pefine a'i ne." [*Hi 10:29; 12:25*]

⁴ Sosu Owane Sitewi lai, lu feni lo tere'e aiwawe a'i, peri lo au te'eteye ape, nomo ma'e peri ape, au te'e atuatuwei ne toteteye. Peri ape wiyeme pefine a'i tene! Le wiyawi erasi pefine tere'e tere'e irotete. Hepene Wara'i a'i lo se le marepi topo lo se umasiteyewe, lu taune ma'e kairefi tere'e tere'e neri a'i auwe. [*Mk 16:20; 1 Ko*

12:4,11]

Jisas lu taune si ete hene aniye.

⁵ Sosu a'i pe ane omo pani he'i a'i ne, nowe me'iyē henerairowa ape, te'esiya. Owane Sitewi lai ipari werese lo ma'e, kairefiyeyei lo, lu taune ape mo, omo pani he'i a'i irorowa ape, au noweinoweyei ne au ta'ame. Ahowa le meni eime topo lo ma'e wiyawi ape lowe au noweinoweyei ne auwe. ⁶ Meni ta Owane Sitewi lo one towe sahe apou leseye. Le apou eiye, “Nomo lowe eiwerou mo awere? Ne piyene nomo ne marepi erasi a'i totesiya awere? Nomo werese yahowa'i irosiya. Ne piyene nomo au noweinoweinamisiya awere?”

⁷ Ne nomo ta'aneye su, nowe oso a'i lowe ipari werese unahi iroteye. Ne nomo wisere pefine a'i au ta'aneteye. Sosu ne lu taune ne ei ani aroweteye.

⁸ Etiri werese Owane Sitewi lo ta'aneye ape mo, lowe nomo unahi ironamiteye. Ne lowe ma'e kairefiyeyei ta etiri werese ne au noweinoweyei ne auwe.” *Sng 8:4-6*

Owane Sitewi lo one towe sahe apou te'esiya, “Owane Sitewi lai etiri werese nomo unahi sato funamiteye.” Le etiri werese ne te'eye su, le etiri werese werese lowe ma'e unahi au ironamiteye. Ahowa, pereye nowe eite se nomo apou siye so'oruwesiya. Lu taune etiri werese au noweinowei se ta'ame. ⁹ Ahowa, nomo Jisas siye so'oruwesiya. Tu naifa weriyeyei Owane Sitewi lai lu taune werese au feraferiyei ne toteteye. Le meni eime lo hi awei ma'e eimawe arosai su, le meni eime lo ipari werese lo unahi fuwe. Le nowe

oso a'i su lowe unahi sato au iroteye. Le meni pefine a'i henerai.

Serene Owane Sitewi lo feraferiyei se, Jisas lu taune werese ne au temeniyeye. Sosu pereye nowe eite se nomo le Owane Sitewi lo mitaiyeyei erasi pefine a'i mase siyesiya. Piyene awere? Le temeniyeye su, Owane Sitewi lai le ma'e iyape erasi pefine a'i ei ani arowenamitorowa. [Fl 2:8-9]

¹⁰ Owane Sitewi lo yo seni farere wisere a'i ne. Owane Sitewi lai, etiri werese ta'ane a'pe, sosu etiri werese, le ne au ironamisiya a'pe, le lu taune werese omo lo hire ni'arawe ma'e hene aniyei ne toteteye. Sosu lowe mi mi pasi pasi le mase ironamitorowa. Serai le Jisas hi awei ma'e lu taune werese ne au temeniyeyei ne eimawe arosai. Le wiyawi a'pe, Jisas ma'e auwe a'pe, ta'ane tepa'asiye. Serai le yo pefine a'i nomo ma'e au atuaturuteye. Nomo yo pefine a'i a'pe umasiyei su, Meni Owane Jisas lai nomo omo hire ma'e hene ani wirowa. Sosu nomo Owane Sitewi lo marepi wisere a'i le mase aiwawe ironamitorowa. ¹¹ Jisas temeniyeye su, le nomo lo yo seni luwaru a'i au sasari pamoweyewe, sosu Owane Sitewi lo nihe se nomo lu taune wara'i a'i ironamitorowa. Nomo eimane pefine a'i lo henerai. Serai nomo sosu Jisas aiwawe a'i Tai ta'i a'i irosiya. Serene Jisas nomo werese ne neritase se ta'ama. Sosu nomo pa'ise a'pe mo lo wou henerai. [Mt 25:40]

¹² Le Owane Sitewi ma'e apou eiye,

“Ane pa'ise werese ano ma'e iyape pefine a'i no ne, au te'e areiyerowa. Lowe ne ma'e au te'e wisereyeyei ne ta'uwerairowa su, ane

ne ma'e au te'e wisereye nine'irowa.” *Sng*
22:22

13 Le apou tame te'eye,

“Ane Owane Sitewi ne tote tawesi umasi-
namirowa.” *Ais*
8:17

Sosu le tame eiye,

“Lu taune werese Owane Sitewi lai ane ma'e
auwe ape, ane lowe mase ironamisiya.” *Ais*
8:18

14 Owane Sitewi lo eimane werese, nomo awei lo lu taune wou ne. Nomo tahe pa'are, fisa'i irosiya. Jisas hi awei ma'e itorai su, le awei lo meni wou henerai. Sepei luwaru a'i, iyape, Satan, le lai lu taune aine tera'eyei ne kairefiyesiya. Serene Jisas awei lo meni wou a'i henerai su, le sepei Satan luwaru pefine a'i lo kairefiyeyei ape, po'uteye. [1 Jo 3:8; KTH 12:10] 15 Sosu lu taune omo pani sahe irosiya ape, lowe mi mi werese temeniyeyei ne atoweiyesiya. Serene atoweiyyeyei ape lai lowe werese ti tawesinamiteye. Serai Jisas temeniyeye su, le atoweiyyeyei ape au ta'ane sasarisawiyewe, lu taune ma'e temeniyeyei ne atoweiyesiya ape mo, le lowe ma'e marepi fetane a'i auwe. 16 Sosu pefine a'i le Owane Sitewi lo ipari werese ne au feraferiyyeyei ne itorai ta'ame. Ahowa, Owane Sitewi lo peri one towe lo sahe apou te'esiya. “Meni Abraham Owane Sitewi ne tote tawesiteye ape ne, Owane Sitewi lai Abraham lo lu tewi ne au feraferiyyeyei ne fai.” 17 Serai peri ape lo sitewi apou te'esiya, meni ape, Jisas, le kaiyemo mo lo marepi, sosu yo seni werese aiwawe a'i fa heneraire. Serai le Owane Sitewi lo marepi tote umasiteye su,

le lai Meni Owane, Owane Sitewi metete nihari sahe teisiya ape, henerairowa. Le fisa'i topo lo Owane Sitewi ma'e nomo ne au au heseye su, Owane Sitewi lai yo seni luwaru werese nomo lo au sasari po'utesawirowa. Serai Owane Sitewi lo nihe se nomo lu taune wara'i a'i irorowa. ¹⁸ Sosu Jisas hi omo pani awei sahe iroteye su, yo seni luwaru werese a'i apou ape le ma'e henerai. Yo seni luwaru apou ape le ma'e henerai su, sosu le fofowei erasi a'i teritenamiteye su, le nomo ne au pati feraferairowa. Ahowa, le mi mi werese yo seni luwaru werese a'i awera'iyenatiteye.

3

Jisas meni Moses hi ani ararowe.

¹ Sosu a'i pe fene, lu taune Kraiss ne tote tawesi umasisiya ape, Owane Sitewi lai fene ei aniyeye. Serai fene Jisas ne tote etite. Owane Sitewi lai Meni Owane ape, Owane Sitewi lo metete nihari sahe teisiya ape, nomo ne heneraiyei ne eimawe arosai. Le Owane Sitewi ma'e tote tawesiyei nomo lo ne au te'e areiyetorowa. [Hi 4:14; 7:26]

² Owane Sitewi lai le wiyawi lo au ta'aneyei ne ariariyeye. Mi mi pasi pasi weriyeye le Owane Sitewi lo marepi tote umasinamiteye. Le meni Moses aiwawe a'i ne. Moses mi mi werese Israel lo lu taune ne au noweinoweiteye. Wiyawi lo ape Owane Sitewi lai le ma'e ta'aneyei ne ariariyeye. [Nam 12:7] ³⁻⁴ Meni ya'ariyei aite nomo lo henerai. Serai nomo iyape lo ei ani arowesiya. Ya'ariyei sitewi lo iyape erasi a'i iroteye. Ahowa, lu tewi ape yahowa'i a'i ne. Serai aiwawe a'i lu Jisas ne erasi pefine a'i te'e

ani arowerowa. Piyene awere? Le meni Moses lo iyape hi ani araroteye. Ya'ariyei sitewi lai lu tewi lo perati fuwe. Ahowa, Owane Sitewi lai etiri werese werese ta'aneteye. ⁵⁻⁶ Mi mi werese Moses Owane Sitewi lo wiyawi yahowa'i siye meni ne. Le Owane Sitewi lo lu tewi ape mo ne au ta'aneteye. Peri ape mo ne, Owane Sitewi nowe me'iye se au te'erowa ape, Moses lowe ma'e au te'e areiyeteye. Ahowa, Meni Owane Krai lai Owane Sitewi lo meni eime pefine a'i tene. Le mi mi pasi pasi weriyei Owane Sitewi lo lu tewi werese au noweinoweinamitorowa. Nomo tote tawesi nomo lo tei kairefiyenamiteyei su, sosu Owane Sitewi lo peri te'e naneiyei werese ninawenamiteyei su, sosu nomo Owane Sitewi lo lu feni pefine a'i henerairowa. [*Nam 12:7*]

Fene Owane Sitewi lo peri owe ape arisinamite.

⁷⁻⁸ Sosu serai nomo Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i lo peri fa wanu umasite. Le nomo ma'e apou eisiya,

“Fene pereye nowe eite se, Owane Sitewi lo peri wanuweyi su, fene marepi kairefi a'i owe ape totete. Tu naifa weriyei Israel lo lu tewi, ya'ariyei fene lo, lowe Owane Sitewi lo peri werese arisiteye. Fene yo seni luwaru a'i lowe lo ape owe ape umasite. Lowe omo pani foro'o a'i sahe iroteye su, lowe Owane Sitewi ne apou totete, ‘Wanure! Owane Sitewi kairefi se ta'ama. Nomo peri lo arisiyei su, le nomo ma'e etiri luwaru a'i ta itiya'u aurowata.’” *Kis 17:7;*

Nam 20:2-5

⁹ Serai Owane Sitewi lai lowe ne apou te'eye,

“Iyu menei lu hesi werese i tepa'asiye su, ane nihe lowe lo se wiyawi erasi pefine a'i ta'aneteye. Sosu lowe ane ne apou toteteye, Owane Sitewi kairefi se ta'ama. Nomo peri werese lo arisinamirowa. Le nomo ma'e itiya'u au luwaruwerowata.”

¹⁰ Serai Owane Sitewi lu tewi ape mo ma'e ai marepi erasi a'i toteteye. Le apou eiye,

“Lowe mi mi weriyei ane me'iyeni ma'e atati arunamisiya. Lowe peri kairefi werese a'i ano arisinamisiya.

¹¹ Ane lowe ma'e ai marepi toteyewe, lowe ma'e apou te'e naneiye. Awei pani ano, ane lowe ne au ariariyeye ape ma'e, ane lowe ma'e au itawiye. Lowe omo pani ape wirowata. Lowe omo pani ape sahe onu fetaneyerowata.” *Sng 95:7-11; Nam 14:21-23*

¹² Sosu a'i pe kaiyemo mo ano, fene Krai ne tote tawesisiya ape, fene tamo yo seni luwaru a'i ironamiyei su, fene weiyai! Meni ta, fene mase irosiya ape, yo seni luwaru a'i irowei su, sosu le Owane Sitewi ne tote tawesi ta'ame su, le lai Owane Sitewi, norohuwe ironamitesiya ape, me'iyeni ma'e atati arunatirowa. Marepi apou ape ne, fene weiyai! ¹³ Sosu aiwawe a'i yo seni luwaru a'i lai fene ma'e owe ape arearete. Marepi fene lo owe ape kairefiyete. Ahowa, fene mi mi werese lu taune ma'e tiyati au ferafereite. Owane Sitewi one towe lo sahe peri ape “pereye nowe eite se” au te'esiya su, le nomo ma'e peri au te'esiya. ¹⁴ Piyene aware? Tu naifa nomo Meni Owane Krai ne tote tawesi umasiteye su,

nomo mi mi werese marepi erasi a'i le ne toteteye. Serai nomo mi mi werese marepi apou ape tote tawesite. Yo seni nomo lo lu taune werese ma'e au atuatu areiyete. Sosu nomo marepi ta'i a'i, Kraís mase ironamitorowa ape, lowe ma'e au atuatu areiyete. Nomo le ne apou aiwawe a'i tote tawesi umasisiya su, nomo le mase lefeifonamitorowa. ¹⁵ Owane Sitewi lai peri ta one towe lo sahe apou te'esiya.

“Fene pereye nowe eite se Owane Sitewi lo peri wanuweí su, fene le ne marepi kairefi a'i owe ape tote ta'orete. Tu naifa weriyeyi ya'ariyeyi fene lo Owane Sitewi ne marepi kairefi a'i toteteyewe, lowe peri werese lo arisinamiteye.” *Sng 95:7-8*

Serai fene yo seni lowe lo owe ape umasite. *[Hi 3:7-8]* ¹⁶ Lu taune ape mo ne eiwerai Owane Sitewi lo peri wanu arisiteyewe, le ne me'iyeni ma'e atati arunatiteye awere? Lu taune ape lai, omo pani Isip sahe iroteye ape, lu taune ape mo Moses lai hene ta'uweti. *[Nam 14:1-35]* ¹⁷ Iyu menei lu hesi werese i tepa'asiye su, lu taune eiwerai Owane Sitewi lai ai marepi totenamiteye awere? Le lu taune werese ma'e, yo seni luwaru a'i iroteye ape, ai marepi toteteye. Lowe Owane Sitewi ma'e yo seni luwaru a'i iroteye su, Owane Sitewi lai lowe aweí pani foro'o a'i sahe aine tera'e po'uteye. *[1 Ko 10:10]* ¹⁸ Owane Sitewi peri te'e naneiyeyi kairefi a'i apou au te'eye, “Lowe omo pani ano ma'e, ane lowe ne au ariariyeye ape, wirowata. Ane omo pani ano ma'e aiyeyeyi ape au itawiye. Lowe mi mi weriyeyi aweí pani ape sahe onu fetaneyerowata.” Owane Sitewi lai eiwerai

ne te'esiya awere? Le lowe ne peri werese lo arisiteye ape mo, sosu le ne me'iyeni ma'e atati arunatiteye ape, au te'eteye. ¹⁹ Serai nomo etiri ta siye so'oruwe tene! Lu tewi ape mo Owane Sitewi ne tote tawesi ta'ame su, lowe omo pani ape sahe mi mi weriyei wi onu fetaneyerowata.

4

Owane Sitewi lo lu tewi pefine onu fetaneyetorowa.

¹ Sosu a'i pe Owane Sitewi lai peri te'e naneiyei ape nomo ma'e au te'eye. Peri te'e naneiyei ape apou te'esiya, “Nomo peri werese lo wanu tote umasiyei su, nomo omo hire ape sahe wirowawe, mi mi pasi pasi onu fetaneyerowa.” Serai nomo werese ta'i ta'i a'i weiyai! Nomo peri lo arisiyei su, Owane Sitewi lai yo seni luwaru a'i nomo lo au hese ereirowa. Serai nomo aiwawe a'i omo ape sahe onu fetaneyeyei ape anirowata. ² Ya'ariyei lu tewi ape mo Owane Sitewi lo peri heneruwe wanuteye. Sosu nomo aiwawe a'i Owane Sitewi lo peri heneruwe wanuteye. Ahowa, lowe peri ape wanu tote tawesi ta'ame. Serai lowe omo ape Owane Sitewi lowe ma'e au te'e naneiyei ape, wi ta'ame. ³ Sosu nomo Owane Sitewi ne tote tawesisiya ape, le peri te'e naneiyei ape nomo ma'e au te'eye. Serai nomo tei kairefiyeyei su, nomo fara'u omo lo ma'e wirowawe, onu fetaneyetorowa. Owane Sitewi apou eiye, “Ane lowe ma'e ai marepi erasi a'i totenamiteye. Sosu ane peri te'e naneiyei ta lowe ma'e au te'e kairefiyeyei. Omo pani ape sahe ane

lowe au ariariyeye ape sahe, lowe mi mi weriyei wi onu fetaneyerowata.” *Sng 95:11*

Nowe ape se le peri te'e naneiyei ape au te'eye su, nowe sitewi se le awei etiri werese ta'ane tepa'asiye. [*Hi 3:11*] ⁴ Nomo etiri ape so'oruwe tepa'asiye. Owane Sitewi lai nowe poweiye to'u ne one towe lo sahe apou te'esiya,

“Owane Sitewi etiri werese ta'aneye su, le wiyawi werese lo ta'ane tepa'asiye. Sosu nowe ape se le onu fetaneyeteye.” *Stt 2:2*

⁵ Nomo etiri ape so'oruwe tepa'asiye. Owane Sitewi lo peri aiwawe a'i ape one towe lo sahe apou tame leseye,

“Lowe mi mi weriyei omo pani ape sahe, ane lowe ma'e au ariariyeye ape, wi onu fetaneyerowata.” *Sng 95:11*

⁶ Lu tewi ape, nowe tutawe Owane Sitewi lo peri heneruwe wanuwe ape, lowe peri ape ne wanu tote tawesi ta'ame. Serai lowe omo pani ape sahe wi onu fetaneye ta'ame. Peri te'e naneiyei ape pereye nowe eite se irosiya su, nomo tere'e tere'e fara'u omo pani ape sahe wi onu fetaneyerowa. ⁷ Peri ape nomo ma'e au te'e atuatu areiyesiya. Owane Sitewi lai poweiye tere'e ariariyeye. Poweiye ape ne le apou eisiya, “Pereye nowe eite se.” Me'iyeye su, iyu menei tomu ne'ese i tepa'asiyei su, le meni Devit lo ahi se apou te'eye, nomo tu peri ape siye te'e tepa'asiye. Le apou eiye,

“Fene pereye nowe eite se Owane Sitewi lo peri wanuwei su, fene marepi kairefi a'i owe

ape totenamite.”

Sng 95:7-8

⁸ Omo pani ape sahe Owane Sitewi lowe ma'e au ariariyeye ape ne, Josua lai lu tewi ape mo omo pani ape sahe hene wi onu fetaneyeye su, Owane Sitewi lai poweiye tere'e ta se, nowe me'iye henerairowa ape, au ariariye ta'ame. [*Lo 31:7; Jos 22:4*] ⁹ Serai nomo etiri ta so'oruwe tene! Josua lowe omo pani ape sahe hene wi onu fetaneyeye ta'ame. Serai peri te'e naneiyei lo ape nomo ne wei sato ironamisiya. Owane Sitewi lo lu feni pefine a'i omo pani ape sahe wi onu fetaneyerowa. Lowe onu fetaneyerowa su, apou aiwawe a'i Owane Sitewi poweiye to'u se onu fetaneyeye. ¹⁰ Owane Sitewi lai peri te'e naneiyei ape au te'eye su, lu taune tamo omo pani ape sahe wi onu fetaneyeyei ape, lowe wiyawi werese towafi lowe lo arunatirowawe, onu fetaneyerowa. Apou a'i Owane Sitewi wiyawi lo ta'ane tepa'asiye su, le onu fetaneyeye. [*Hi 4:4*] ¹¹ Ahowa, nomo tamo Owane Sitewi lo peri arisiyei su, nomo Israel lo lu tewi aiwawe a'i henerairowa. Lowe Owane Sitewi ne tote tawesi ta'ame. Serai nomo Owane Sitewi lo omo pani onu fetaneyeriyei ne toteyei su, nomo peri werese lo ape mo wanu tote tawesi umasi etite.

¹² Piyene awere? Owane Sitewi lo peri norohuwe kairefi a'i ironamisiya. Ipari mene'e aiwese hesi wou a'i ne. Meni ta ipari mene'e se meni tere'e ponei sahe aine tewiyei. Le pa'are heteniyei aine tahe fiyariye. Sosu Owane Sitewi lo peri ipari mene'e ape wou a'i ne. Peri ape lai lu taune marepi hepene papu winamiyei. Peri ape se Owane Sitewi lai lu lo marepi, sosu yo seni

lowe lo au hese ereirowa. [Ef 6:17; KTH 1:16; 19:13-15] ¹³ Nomo etiri werese Owane Sitewi lo nihe sahe fareyarerowata. Etiri werese, Owane Sitewi ta'aneye ape, nihe lo sahe amerame a'i siyenamisiya. Serai nomo werese Owane Sitewi lo nihari sahe teirowa. Marepi werese nomo lo, sosu yo seni werese nomo lo, nomo le ma'e au atuatu areiyerowa. Sosu le nomo werese au hese ereirowa.

Jisas Krai Au heseyei Meni Owane Tutawe nomo lo ne.

¹⁴ Sosu a'i pe nomo Meni Owane Jisas ne tote tawesi umasisiya ape, nomo tote tawesiyei nomo lo ne, tei kairefiyenamite. Meni Owane tutawe ta Owane Sitewi lo nihari sahe wi teinamisiya ape, le nomo ne Owane Sitewi ma'e te'e tiyatnamisiya. Meni ape lo iyape, Jisas, Owane Sitewi lo meni eime pefine a'i ne. [Hi 3:1; 10:23] ¹⁵ Meni Owane tutawe nomo lo ape, Owane Sitewi lo nihari sahe teinamisiya ape, le tahe pere'e werese a'i nomo lo, sosu yo seni luwaru a'i nomo lo siye so'oruwe ewitesiya. Ei. Meni Owane tutawe nomo lo Sepei Satan lai yo seni luwaru a'i le ma'e aresearese meme'iteye. Ahowa, Meni Owane nomo lo kairefiye teinamiteye. Le yo seni luwaru a'i iro ta'ame. ¹⁶ Serene nomo pei tei kairefiyete. Nomo fara'u Owane Sitewi lo me tuto'u tutawe ma'e aiyeye. Le nomo ma'e marepi ferafereiyei neri a'i aurowa. Serai nomo yo seni luwaru a'i irowei su, le nomo ma'e au feraferei atuaturowawe, marepi fetane a'i neri a'i aurowa. [Hi 10:19]

5

Jisas Meni Owane Pefine a'i nomo ne henerai.

¹ Nowe tu naifa Juda lo marepi apou a'i ne. Owane Sitewi lai au heseyei lu owane tutawe tamo wiyawi lo ta'aneyei ne ariariyeye. Lu ape mo lu owane erasi a'i henerai. Lu taune yo seni luwaru a'i irowe su, lowe fe sipsip ta Owane Sitewi ma'e yo seni luwaru a'i lowe lo ape ne au heseyei ne aital. Meni owane ape fe sipsip lowe ne Owane Sitewi ma'e au heseyei ne aine tera'eye. Aiwawe a'i lu taune ape mo etiri tere'e tamo meni owane erasi ape ma'e aital. Sosu meni owane erasi ape lowe ne Owane Sitewi ma'e au heseye. ² Au heseyei meni owane mi mi weriyei yo seni luwaru a'i iroteye. Le lu taune tere'e tere'e werese aiwawe a'i ne. Serai lu taune ape mo le ma'e yo seni luwaru a'i lowe lo au te'esai su, le lowe ne au feraferiye. Lowe yo seni luwaru a'i irowe su, sosu marepi towafi lowe lo so'oru ta'ama su, le lowe ne au tote feraferirowa. Au heseyei meni owane ape lowe ne marepi momotei a'i teriterowa. ³ Sosu au heseyei meni owane ape mi mi weriyei se yo seni luwaru a'i irosiya su, le fe sipsip ta yo seni luwaru a'i topo lo ne tu Owane Sitewi ma'e au heseyei ne aine tera'eye. Sosu mo'o le fara'u lu taune werese lo yo seni luwaru a'i ne fe sipsip ta Owane Sitewi ma'e au heseyei ne aine tera'eye. [Wkp 9:7; 16:6] ⁴ Owe meni ta lai marepi topo lo se au heseyei lo meni owane heneraiyei ne ariariyerowata. Ahowa, Owane Sitewi lai meni ta au heseyei lo meni owane heneraiyei ne ei ariariyerowa. Aiwawe

a'i tu naifa weriyeyi Owane Sitewi lai meni Aron au heseyeyi lo meni owane ta heneraiyeyi ne ei ariariyeye. *[Kis 28:1]*

⁵ Sosu aiwawe a'i Kraisi lai marepi topo lo se au heseyeyi lo meni owane pefine a'i ape heneraiyeyi ne ei ariariye ta'ame. Ahowa, Owane Sitewi lai le ma'e eiye,

“Ane Tai Pefine a'i no henerai. Pereye nowe eite se ne meni eime pefine a'i ano henerai.”

Sng 2:7

⁶ One towe lo ape sahe le peri tere'e apou eiye,

“Ne au heseyeyi lo meni owane pefine a'i ta mi mi pasi pasi weriyeyi ironamitorowa. Tu naifa weriyeyi meni Melkisedek Owane Sitewi lai au heseyeyi lo meni owane erasi a'i heneraiyeyi ne ei ariariyeye. Ne meni Melkisedek aiwawe a'i henerairowa.” *Sng 110:4*

⁷ Tu naifa Jisas hi awei sato iroteye su, le Owane Sitewi ma'e te'e tiyatiteye. Sosu le etiri tamo ne le ma'e ei toweriteye. Le Owane Sitewi ma'e peri erasi a'i se, sosu marepi orese a'i nihe sa'i se itowe ape, au te'e tiyatiteye. Le Owane Sitewi ma'e apou te'eye, “Tai ano, ane temeniyeyeyi wou ta'ama. Ne ane ne au ferafereire.” Marepi lo momotei eresene a'i, sosu le mi mi weriyeyi Owane Sitewi lo marepi tote umasinamiteye su, Owane Sitewi lai peri lo wanuwe. *[Mt 26:36-46; Fl 2:6-8]* ⁸ Le Owane Sitewi lo meni eime pefine a'i ne. Ahowa, le fofowei erasi a'i teriteteye su, le Owane Sitewi lo marepi pefine a'i siye so'oruweye. Serai le mi mi weriyeyi tai lo marepi wanu tote umasinamiteye. ⁹ Le fofowei erasi

a'i teriteyewe me tape'i sahe temeniyeye su, le marepi hepene he'i a'i lo sitewi nomo ne henerai. Serai lu taune peri lo wanu tote tawesi umasiyei su, le yo seni luwaru a'i lowe lo au ani sasari pamowerowawe, lowe ma'e marepi hepene he'i a'i aurowa. Sosu lowe werese mi mi pasi pasi weriyei ironamitorowa. ¹⁰ Wiyeme a'i le fofowei werese lo terite tepa'asiye su, Owane Sitewi lai le ne au heseyei lo meni owane erasi pefine a'i heneraiyei ne ei ariariyeye. Apou a'i le meni Melkisedek lo lu tewi au heseyei lo meni owane erasi ta heneraiyei ne ei ariariyeye.

Fene Owane Sitewi ne tote tawesiyei owe ape arunatite.

¹¹ Meni Krais, au heseyei lo meni owane erasi pefine a'i nomo lo ne. Ane peri tomu ne'ese a'i ne fene ma'e te'eyei ne totesiya. Ahowa, piye peri tamo ane fene ma'e au te'eyei awere? Marepi fene lo peri ape wanu so'oru ta'ama. Serai peri lo sitewi ape ane fene ma'e eiwerou au te'erowa awere? ¹² Iyu menei tomu ne'ese se lu tamo fene ma'e Owane Sitewi lo peri au te'e atuaturuteye. Serai fene lu taune tere'e ma'e peri wiyeme a'i lo sitewi fa au te'e atuaturunamite. Ahowa, fene Owane Sitewi lo peri sitewi fa au te'e atuaturunamite. Owane Sitewi lo peri sitewi ta'ama su, fene owe ape wanu so'oruwete. Serai lu tamo fene ma'e Owane Sitewi lo peri sitewi ape tame pei au te'e atuaturowa. Fene eimane osu aiwawe a'i ne. Lowe mo'u a'i asiya. Lowe fe lo'u werese arowata. Fene Owane Sitewi lo peri sitewi so'oru ta'ama su, fene eimane osu wou a'i ne. Fene peri kairefi ape

wanu so'oru ta'ama. [1 Ko 3:1-3] ¹³ Lu taune tamo mo'u nowe weriyei se ene ateye su, lowe eimane osu aiwawe a'i ne. Lowe yo seni luwaru a'i, sosu yo seni farere a'i siye so'oru ta'ama. ¹⁴ Ahowa, Owane Sitewi lo peri kairefi a'i apou wou fe lo'u ene ateye. Fe lo'u lu taune ne'ese a'i fara'u ene ayei. Lu taune erasi a'i lowe yo seni luwaru a'i, sosu yo seni farere a'i siye so'oruwesiya.

6

¹⁻² Sosu a'i pe nomo Owane Sitewi lo peri tutawe Krai lo wiyawi ape ne, arunatirowawe, sosu Owane Sitewi lo peri kairefi a'i wanu so'oruwerowa. Tu naifa fene Krai lo peri tutawe wanuwe su, lowe fene ma'e te'eye, "Fene wiyawi sitewi ta'ama ape mo pei atati arunatite. Ai-wawe a'i fene Owane Sitewi ne wanu tote tawesi umasinamite. Fene Krai lo peri sitewi owe ape tote i'anete!" Ahowa, fene peri kairefi he'i a'i wanu so'oruwete. Sa'i se au huwei lo yo seni, sosu ereti lu taune hire ma'e, u tahe se irosiya ape, fuwei lo yo seni, sosu lu taune temeniyeye ape, Owane Sitewi lai lowe si tame sineyei lo peri, sosu peri ape nowe ye'ewi se yo seni luwaru a'i au hese ereirowa ape, fene peri werese ape mo arunatirowawe, sosu Owane Sitewi lo peri kairefi a'i tere'e pei wanu so'oruwe umasinamite. ³ Serai nomo aiwawe a'i Krai lo peri sitewi tote i'ane ta'ame. Ahowa, nomo peri kairefi he'i a'i wanu so'oruwerowa. Nomo peri tutawe, fene tu wanuwe ape, arunatirowawe, sosu Owane Sitewi lo marepi apou a'i toteyei su, nomo peri kairefi he'i a'i ape pei wanu tote umasite. Piyene awere?

⁴ Wanure! Lu taune tamo Owane Sitewi ne tote tawesiye su, lowe Owane Sitewi lo peri pefine a'i siye so'oruweye. Sosu etiri ape, Owane Sitewi lai lu taune ma'e neri a'i auwe ape, marepi lowe lo papu iroteye ape, sosu Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i marepi hepene lowe lo papu iroteye. Lu taune ape mo tote tawesiyei lowe lo me'iyeni ma'e atati arunatiyei su, owe piye meni ta lai lowe Owane Sitewi ma'e si tame henetairowata. ⁵ Mi mi werese lowe Owane Sitewi lo peri wanu tote nine'iteye. Sosu lowe Owane Sitewi lo kairefi se lu taune au noweinoweisiya ape, siye so'oruweye. ⁶ Lu taune ape mo Owane Sitewi ne tote tawesiyei lowe lo me'iyeni ma'e atati arunatiyei su, owe piye meni ta lai lowe Owane Sitewi ma'e si tame henetairowata. Lowe yo seni luwaru a'i lowe lo me'iyeni ma'e atati arunatirowata. Piyene aware? Lowe apou wou a'i ne. Lowe Owane Sitewi lo meni eime me tape'i sahe tame wou aine tera'erowa. Sosu lowe lu taune tere'e meni Krai ma'e te'e naruwei ne tatai anirowa. [*Mt 12:31; Hi 10:26-27; 1 Jo 5:16*]

⁷ Sosu a'i pe lu taune ape mo ta'aneyei awei wou a'i ne. Owane Sitewi lai ta'aneyei awei ta ne au ferafereisiya. Le sa'i hi awei ma'e eimawe arosai. Etiri werese ta'aneyei awei sahe le lai erasi a'i wiraiyei ne irowe. One, sawi, etiri werese ta'aneyei awei sahe iroteye ape, lu taune ta'aneyei awei sahe sameye ape, lowe fara'u ene arowa. ⁸ Ahowa, ta'aneyei awei ape sahe wafei ni'ari, senarepe luwaru a'i wiraiyei su, ta'aneyei awei ape luwaru a'i henerairowa. Ta'aneyei awei aiwawe a'i iroterowa su, Owane

Sitewi lai ta'aneyei awei ape ma'e peri luwaru a'i au te'erowawe, etiri, papu irorowa ape, yehe tiser'o paremi aiyerowa. [Stt 3:17-18]

⁹ Kaiyemo mo, ane peri kairefi a'i te'esiya. Ane fene ne marepi orese a'i terite ta'ame. Ane fene ne siye so'oruwesiya. Fene tote tawesiyei fene lo tei kairefisyeya. Serene fene marepi hepene he'i a'i ironamisiya su, Owane Sitewi lai fene ma'e au feraferai nine'irowa. ¹⁰ Owane Sitewi lo yo seni farere pefine a'i tene! Wiyawi ape fene ta'aneteye ape, sosu marepi tote wawesiyeyei le ne au atuatuteye ape, le fene ne tote i'anerowata. Kaiyemo ape mo, Jisas ne tote tawesisiya ape, fene lowe ma'e mi mi weriyeyi au feraferainamiteye. Ei. Pereye nowe eite se, fene lowe ma'e au feraferaisiya. [Hi 10:32-34] ¹¹ Sosu ane fene ne mi mi weriyeyi tei kairefiyereme. Sosu fene Owane Sitewi ne marepi erasi a'i se totenamite. Nowe ye'ewi se fene tei kairefiyenamiyeyi su, etiri werese Owane Sitewi fene ma'e au te'e naneiyeyi ape, fene pefine a'i heneraiyeyi ne ninawerowa. ¹² Marepi ano apou a'i totesiya. Fene owe ape onota'anote. Lu taune tere'e Meni Owane Krai ne tote tawesisiya ape, sosu mi mi weriyeyi marepi momotei a'i ironamisiya ape, fene yo seni farere a'i lowe lo umasinamiyeyi su, fene etiri werese, Owane Sitewi fene ma'e au te'e naneiyeyi ape, anirowa.

Nomo Owane Sitewi lo te'e naneiyeyi ape ne pei tote tawesi etite.

¹³ Sosu tu naifa weriyeyi Owane Sitewi peri te'e naneiyeyi lo Abraham ma'e au te'eye su, le apou eiye, "Owe meni ta lai ane hi ani ararorowata.

Serai ane peri te'e naneiyei ta iyape ano se au te'esiya.” Serai peri ape le au te'e naneiyei ape wiyeme pefine a'i henerairowa. ¹⁴ Peri te'e naneiyei lo apou te'esiya,

“Ane ne ma'e peri te'e naneisiya. Ane ne au te'e wisereye nine'irowa. Ane eimane auwe tomu ne'ese fene ma'e heneraiyei ne au irorowa.” *Stt 22:16-17*

¹⁵ Sosu Abraham peri te'e naneiyei ape wanuwe su, le Owane Sitewi ne marepi momotei a'i ironamiteye. Serene Owane Sitewi lai le ma'e etiri ape, le te'e naneiyei ape, auwe. ¹⁶ Fene etiri ape wanu so'oruwesiya. Nomo peri te'e naneiyei au te'eyei su, nomo meni owane lo iyape se au te'e naneiyei. Meni owane ape lai le hi ani ararowe. Serai peri ape, le au te'e naneiyei ape, au arearerowata. ¹⁷ Serai lu taune tamo Owane Sitewi lo peri te'e naneiyei ape, wanu anirowa su, le te'e naneiyei ape au te'e kairefiyeye. Le mi mi pasi pasi weriyei marepi topo lo atati tote i'ane arunatirowata. Serai le peri tere'e ta apou eiye, “Iyape ano se ane fene ma'e peri te'e naneiyei ano wiyeme pefine a'i heneraiyei ne au atuatu areiyesiya.” ¹⁸ Owane Sitewi lo te'e naneiyei ape, sosu iyape kairefi a'i lo, etiri hesi ape atati tote i'ane arunatirowata. Serai sosu Owane Sitewi lai etiri hesi ape ne peri wawero au te'erowata. Serai nomo yo seni luwaru a'i ape mo arunatiyewe, le ma'e itero nate tawesinamiri. Le marepi wisere erasi a'i nomo ma'e aunamiteye. Serene etiri werese Owane Sitewi au te'eye ape, nomo marepi papu tote tawesi kairefiyesiya. [*Nam 23:19*] ¹⁹⁻²⁰ Serai etiri werese le te'e naneiyei ape mo ne, nomo

lowe ne nate tawesinamisiya. Nomo le ne nate tawesiteyei su, nomo arunatirowata. Nomo le sahe tei kairefiyenamisiya. Jisas lai etiri werese Owane Sitewi au te'e naneiye ape mo, nomo ma'e aitai. Le Owane Sitewi lo wesi tutawe omo hire ma'e irosiya ape, tewi wesi papu wiye. Le tewi wesi sahe nomo ne au te'eyei ne wiye. Le au heseyei meni owane ta wou tewi wesi sahe wiye. Le wesi tewiye si papu wiyewe, ipari tahe yo sahe heriteye ape ani erauwiyewe, wiye. Owane Sitewi, tewi wesi lo sahe onunamiteye ape, le tu nihari metete lo sahe teirinamiteye. Le nomo ne wesi tewi wesi sahe wiyewe, au heseyei meni owane erasi pefine a'i mi mi pasi pasi weriyei henerai. Apou a'i meni Melkisedek lu tewi lo ne meni owane erasi henerai. [Wkp 16:2-3]

7

Melkisedek lai nomo ma'e Krai ne au te'e atuatusiya.

¹ Sosu a'i pe meni Melkisedek ne, tu naifa le awei lo meni owane tutawe ne. Le lu taune omo weniyei, Salem sahe iroteye ape au noweinoweiteye. Owane Sitewi pefine a'i lai le au heseyei meni owane erasi a'i heneraiyei ne au ariariyeiye. Le lu taune ape mo ne Owane Sitewi ma'e au te'eteiye. Sosu meni

Abraham awei lo lu owane tutawe hesiyo hesiyo ape mo ai atu tiyatiteyewe, lowe aine tera'eye. Abraham si tame aiyeteiye su, meni Melkisedek le ma'e yo sahe siye naituriyewe, le ma'e au te'e wisereye nine'iteye. [Stt 14:17-20] ² Abraham lu owane hesiyo hesiyo aine tera'e tepa'asiye su, le

etiri tomu ne'ese lowe lo ape tesi aniye. Etiri werese lowe lo ape, le tesi aniye ape, le ereti hesi werese tomu ta'i ta'i au witi. Sosu le tomu ta'i ta Melkisedek ma'e auwe. Ane meni Melkisedek ne fene ma'e te'esiya. Tutawe, iyape lo lo eti apou a'i ne. Meni owane tutawe lo yo seni asevaro a'i ne. Le omo weniyei

Salem lo meni owane tutawe ne. Serai iyape eti lo tere'e apou a'i, meni owane tutawe lo marepi fetane a'i ne. ³ Owe meni ta lai Owane Sitewi lo one towe sahe Melkisedek lo lu tewi ne lese ta'ame. Nomo eimane auwe werese lo ne aiwawe a'i so'oru ta'ama. Eiwerou su mai lo auteiye awere? Eiwerou su le temeniyeeye awere? Nomo so'oru ta'ama. Serai le Krai ne nomo ma'e au te'e atuatusiya. Le Owane Sitewi lo meni eime aiwawe a'i ne. Le meni Krai au heseyei meni owane erasi ta mi mi pasi pasi weriyei Owane Sitewi sahe teinamitorowa.

⁴ Serai fene le ne siye so'oruwesiya. Le meni wisere erasi a'i ne. Abraham ya'ariyei meni wisere weriyei nomo lo ne. Le awei lo lu owane tutawe hesiyo hesiyo tiyati ai atuwe su, etiri werese lo tesi aniye ape mo, le tomu ta'i ta Melkisedek ma'e auwe. ⁵ Juda lo lu taune ne, sosu lu werese ya'ariyei Livai lo eimane me'iyehenerai ape mo, Owane Sitewi lai lu ape mo au heseyei lu owane heneraiyei ne ariariyeeye. Owane Sitewi lo peri lowe ma'e apou te'eye, "Fene Livai lo lu tewi, fene me so werese ta'aneyei awei sahe owe ape samete. Serai Israel lo lu tewi tere'e ayei lowe lo ani ta'uwe lotowei su, lowe ereti hesi werese ani hese futi. Lowe ayei tomu ta'i ta fene ma'e aurowa." Israel lo lu tewi lowe meni

Abraham lo eimane auwe ne. Ahowa, lowe Livai lo lu tewi ma'e ayei tomu ta'i ta lowe ma'e auwe. [Nam 18:21] ⁶ Meni Melkisedek le Abraham lo eimane auwe se ta'ama. Meni Abraham yo sahe aiyete ye su, Melkisedek le yo se saro siye naituri. Melkisedek le ma'e au te'e wisere nine'iyeye. Sosu Abraham etiri werese ani hese futi su, Melkisedek ne tomu ta'i ta auwe. Tu naifa Owane Sitewi lai Abraham ma'e peri te'e naneiyei lo ape mo au te'eye. ⁷ Serai nomo etiri ape siye so'oruwesiya. Meni ape, Melkisedek, peri wisere a'i au te'e nine'isiya ape, le meni owane erasi pefine a'i ne. Sosu meni ape, Abraham, peri te'e wisere nine'iyeyei ape anisiya su, le meni owane ape hi unahi sahe irosiya. ⁸ Lu au heseyei lu owane ape mo ne totere. Livai lo weneri sahe henerai ape, lowe werese temeniyerowa. Lowe etiri tomu ta'i ta aniteye. Ahowa, meni Melkisedek ne le aiwawe a'i etiri tomu ta'i ta aniye. Ahowa, Owane Sitewi lai one towe lo sahe apou lese ta'ame, "Melkisedek nowe poweiye ta temeniyeye." Ahowa, Owane Sitewi lai peri ape one towe lo sahe lese ta'ame. Le apou wou a'i meni ta temeniyeye ta'ame. ⁹ Sosu lu tamo apou toteye, "Meni Abraham etiri tomu ta'i ta Melkisedek ma'e auwe su, meni Livai aiwawe a'i etiri tomu ta'i ta le ma'e auwe. Livai lo lu tewi, lowe etiri tomu ta'i ta aninamiteye." Piyene aware? ¹⁰ Nowe tu, Livai lo mai autei ta'ame su, meni ape Melkisedek Abraham yo se saro siye naituri. Peri anowe apou te'esiya. Serai Livai lo hepene norohuwe Abraham lo tahe pa'are papu iroteye.

Jisas meni Melkisedek aiwawe wou a'i ne.

¹¹ Sosu a'i pe Owane Sitewi lai yo peri lo ape Israel lo lu taune ma'e auwe. Nowe ape se le Aron lo lu tewi au heseyei lu owane heneraiyei ne au ariariyeye. Ahowa, Owane Sitewi apou siye so'oruweye. Wiyawi werese Livai lo au heseyei lu owane ta'aneteye ape, fe sipsip lu taune ne au heseyei ne aine tera'eye. Wiyawi ape mo yo seni luwaru a'i au sasarirowata. Serai Owane Sitewi lai au heseyei lo meni owane he'i a'i au ariariyeye. Au heseyei lo meni owane he'i a'i ape apou aiwawe a'i Melkisedek. Le Aron lo au heseyei lu owane ape apou wou ta'ama. ¹² Serai au heseyei lo meni owane he'i a'i ape henerai su, le Livai lo au heseyei lu owane werese ariye a'i po'uteye. Sosu aiwawe a'i le Owane Sitewi lo yo peri weriyei ariye a'i po'uteye. Sosu yo peri he'i a'i ta fa henaire. ¹³⁻¹⁴ Sosu Meni Owane Pefine a'i ne, nomo le ne te'esiya. Le lu tewi tere'e ma'e henerai. Owane Sitewi lai mi mi weriyei meni ta, lu tewi lo ma'e henerai ape, au heseyei lo meni owane ta heneraiyei ne au ariariye ta'ame. Meni ape Jisas ne, lu taune werese wanu so'oruwe tepa'asiye. Le Juda lo lu tewi ma'e henerai. Sosu aiwawe a'i Moses lai au heseyei lu owane ne te'eteye su, le lu tewi ape ne te'e ta'ame. [*Ais 11:1; Mt 2:6; KTH 5:5*]

¹⁵ Sosu a'i pe peri ape amerame pefine a'i henerai. Sosu nomo apou toteyei su, Jisas au heseyei lo meni owane tere'e, Melkisedek aiwawe a'i henerai. Nomo fara'u peri sitewi wanu so'oruwerowa. ¹⁶ Owe meni ta lai Jisas ma'e apou ei ta'ame, "Ne Juda lo lu tewi ma'e henerai su,

ne au heseyei lo meni owane henerairowata.” Ahowa, meni ta apou ei ta'ame. Ahowa, le mi mi pasi pasi norohuwe ironamitorowa su, kairefi topo lo se le au heseyei lo meni owane henerairowa. ¹⁷ Serai Owane Sitewi lo peri one towe sahe apou leseye.

“Ne au heseyei lo meni owane mi mi pasi pasi ironamitorowa. Ne meni Melkisedek aiwawe a'i henerairowa.” *Sng*

110:4

¹⁸⁻¹⁹ Sosu yo peri weriyei ape mo kairefi se ta'ama. Serai yo peri ape lu taune ne au feraferirowata. Serene Owane Sitewi lai yo peri weriyei ape hi ani ararowe. Yo peri weriyei ape, Owane Sitewi lai Moses auwe ape, yo peri ape lai lu taune ma'e marepi hepene he'i a'i aurowata. Owane Sitewi lai etiri ta aiwawe a'i siye so'oruweye su, le nomo ma'e etiri he'i wisere a'i ta auwe. Etiri wisere a'i ape, nomo ninawesiya ape, nomo fara'u Owane Sitewi ma'e i ataheyerowa. [*Hi 9:9*]

²⁰ Sosu ane peri tere'e ta fene ma'e te'esiya. Owane Sitewi lai peri te'e naneiyei lo au kairefiyeye. Le apou eiye, “Iyape kairefi ano se ane fene ma'e peri te'e naneiyeye.” Au heseyei lu owane tere'e werese henerai su, Owane Sitewi lai iyape kairefi lo se au ariariye ta'ame. ²¹ Ahowa, Jisas au heseyei lo meni owane henerai su, Owane Sitewi iyape kairefi lo se le ma'e eiye,

“Meni Owane pefine a'i lai ne ma'e peri te'e naneisiya. Ane marepi ano atati tote i'ane arunatirowata. Ne au heseyei lo meni owane erasi pefine a'i mi mi pasi pasi weriyei ironamitorowa.” *Sng 110:4*

²² Owane Sitewi peri te'e naneiyei lo iyape kairefi lo se au te'eye su, nomo peri werese lo wiyeme pefine a'i wanu so'oruwesiya. Serai Jisas lai peri te'e naneiye ape lo meni sitewi ne. Sosu le Owane Sitewi lo marepi he'i a'i nomo ma'e aitai. [*Hi 8:6; 12:24*]

²³ Sosu ane peri tere'e ta fene ma'e te'esiya. Au heseyei lu owane tomu ne'ese iroteye. Lowe wiyawi lowe lo au ta'aneteye. Sosu lowe werese ta'i ta'i a'i temeniyeye su, meni tere'e ta yaru lowe lo aniye. ²⁴ Ahowa, Jisas mi mi pasi pasi weriyei ironamitorowa. Serai Owane Sitewi lai wiyawi werese lo meni tere'e ma'e aurowata. ²⁵ Serai lu taune werese, Jisas ne wanu tote tawesi umasisiya ape, Owane Sitewi ma'e aiyeyei su, Jisas lai yo seni luwaru a'i lowe lo au sasari tepa'asiyewe, lowe ma'e marepi hepene he'i a'i auwe. Pereye nowe eite se sosu nowe mi mi weriyei le lowe fara'u si tame ta'ane norohuwe hene anirowa. Le mi mi pasi pasi ironamitorowa su, le lowe ne Owane Sitewi ma'e au pati aniyei ne te'e tiyatirowa. [*Ro 8:34*]

²⁶ Sosu serai Jisas au heseyei lo meni owane pefine a'i ne. Le mi mi weriyei nomo ne au ferafereinamisiya. Le Owane Sitewi lo nihe se meni wara'i a'i ne. Yo seni werese lo farere a'i ne. Nomo mi mi weriyei yo seni luwaru a'i ironamisiya. Le nomo aiwawe wou ta'ama. Sosu Owane Sitewi lai le ni'arawe hire pefine ma'e ei ani arowenamisiya. ²⁷ Le au heseyei lu owane tere'e wou ta'ama. Lowe mi mi werese yo seni luwaru a'i towafi lowe lo ne, fe sipsip Owane Sitewi ma'e au heseyei ne aine tera'eye. Sosu

mo'o lu taune yo seni luwaru a'i iroteye ape ne, lowe fe sipsip ta Owane Sitewi ma'e au heseyei ne aine tera'eye. Ahowa, Jisas nowe ta'i ta lu taune werese ne temeniyeyewe, topo le Owane Sitewi ma'e au heseyei ne temeniyeye. *[Hi 5:3]*
²⁸ Peri eite mo wiyeme pefine a'i ne. Moses lo yo peri lai lu tamo yo seni farere a'i iro ta'ama ape, au heseyei lu owane erasi a'i heneraiyei ne au ariariyeye. Ahowa, Owane Sitewi lai peri te'e naneiyei lo iyape lo kairefi a'i se au te'eye. Peri te'e naneiyei lo iroteye. Sosu Moses lo yo peri mo'o henerai. Peri te'e naneiyei lo lai meni eime lo ma'e au heseyei lo meni owane pefine a'i heneraiyei ne ariariyeye. Meni eime lo ape lai Owane Sitewi lo nihe se wara'i a'i mi mi pasi pasi weriyei ironamitorowa.

8

Jisas, au heseyei meni owane pefine a'i nomo lo ne.

¹ Peri sitewi, nomo fene ma'e au te'esiya ape apou au te'esiya. Nomo au heseyei lo meni owane pefine ironamisiya ape, siye so'oruwesiya. Le Owane Sitewi wara'i pefine a'i lo me tuto'u tutawe, omo hire sahe ironamisiya ape, eyate feni ma'e onunamisiya. ² Le au heseyei lo meni owane lo wiyawi, Owane Sitewi lo tewi wesi wara'i a'i sahe ta'ananamisiya. Tewi wesi ape wara'i pefine a'i ne. Owe lu tamo lai wesi ape ta'ane ta'ame. Ahowa Owane Sitewi lai wesi ape ta'aneye. ³ Au heseyei lu owane erasi werese, Owane Sitewi lai lowe etiri tamo, ayei tamo topo le ma'e au heseyei ne ariariyeye. Serai au heseyei lo meni owane

pefine a'i nomo lo, le etiri tamo Owane Sitewi ma'e aiwawe a'i pei au hesere. ⁴ Hi awei sato au heseyei lu owane tomu ne'ese a'i irosiya. Lowe Moses lo yo peri werese tote umasinamisiyawe, etiri neri a'i apou ape tamo Owane Sitewi ma'e au hesenamiteye. Serai Jisas hi awei sato iroteye su, le au heseyei lo meni owane ta henerai ta'ame. Ahowa, le Owane Sitewi lo omo hire sahe iron-amisiya. Serai wiyawi lo ape tere'e ta'anesiya. ⁵ Wiyawi ape hi awei sahe au heseyei lu owane ta'aneteye ape, Owane Sitewi lo omo hire sahe irosiya wou ape hawese ta'aneteye. Apou aiwawe a'i Moses lo wiyawi ta'aneteye. Owane Sitewi le ma'e omo Sainai sahe au te'eteye su, le Moses ma'e apou eiye,

“Ne ta'uwe wesi ipari tahe se ta'anere. Marepi ano, ane ne ma'e au te'esiya ape, ne etiri werese se umasite.” *Kis 25:40*

⁶ Ahowa, pereye nowe eite se Owane Sitewi lai Jisas ma'e wiyawi tere'e ta auwe. Wiyawi ape le irosiya ape, le wiyawi lowe lo ape mo hi ani ararowe. Sosu aiwawe a'i Owane Sitewi lo marepi he'i a'i ape Jisas lu taune werese ma'e aitai ape, Owane Sitewi lo marepi he'i a'i lai Moses lo marepi weriyei hi ani ararowe. Piyene awere? Marepi he'i a'i lo sitewi apou a'i totesiya. Owane Sitewi lo peri te'e naneiyei ape wisere pefine a'i ne. [*Hi 7:22*] ⁷ Sosu marepi weriyei, Owane Sitewi tu naifa lu taune ma'e auwe ape, wisere pefine a'i su, Owane Sitewi lai marepi he'i a'i lowe ma'e aureme ta'ama. Ahowa, marepi weriyei ape ne, lu taune werese wanu umasirowata. Serai Owane Sitewi lai marepi he'i a'i lowe ma'e

auwe. ⁸ Ahowa, Owane Sitewi lai marepi weriyei luwaru a'i siye so'oruweye. Le lu taune werese lo, lo yo seni luwaru a'i amerame a'i siye so'oruweye. Serai le one towe lo sahe apou eiye,

“Ane Meni Owane Pefine a'i apou te'esiya. Nowe ta su henerairowa. Ane marepi he'i a'i Israel lo lu taune, sosu Juda lo lu taune ma'e lese aurowa.

⁹ Marepi he'i a'i, ane lowe ma'e lese aurowa ape, marepi weriyei ape, ane ya'ariyei lowe lo ma'e auwe ape, wou ta'ama. Nowe ape se ane ereti ano se omo pani Isip sahe hene ta'uwetai su, marepi weriyei ano, ane lowe ma'e auwe ape, lowe mi mi werese arisinamiteye. Serai ane lowe ne me'iyeni ma'e atati aruteye.

¹⁰ Meni Owane Pefine a'i aiwawe a'i eiye. Nowe me'iyeye ta su, ane marepi he'i a'i Israel lo lu taune werese ma'e lese aurowa. Ane yo peri werese ano marepi hepene lowe lo papu furowa. Sosu ane yo peri ano marepi lowe lo ma'e au leserowa. Ane Owane Sitewi lowe lo henerairowawe, lowe lu tewi pefine a'i ano henerairowa.

¹¹ Serene nowe ape se lowe lu tewi towafi lowe lo, sosu kaiyemo mo tere'e au te'e atuatur-owata. Piyene awere? Lowe ane ne siye so'oruwerowa. Lu taune yahowa'i, sosu lu taune iyape se, lowe werese ane ne siye so'oruwerowa. Serai lowe peri eite apou te'e atuaturowata. 'Fene Meni Owane Pefine a'i ne wanu so'oruwete.'

12 Ane yo seni luwaru a'i lowe lo au ani sasari pamowerowawe, etiri luwaru a'i lowe ironamiteye ape, ane mi mi pasi pasi weriyei etiri werese ape mo tote i'anerowa.” *Jer 31:31-34*

13 Peri eite se Owane Sitewi lai marepi he'i a'i lo ne te'esiya. Le marepi weriyei lo ape au luwaruwe po'uteye. Marepi werese weriyei niye papa'u wou a'i ne. Etiri ape mo witane a'i luwaruwe po'uterowa.

9

Au heseyei lu owane weriyei fe fisa'i au heseteye.

¹ Sosu a'i pe Owane Sitewi marepi tutawe lo ape au leseye su, le Israel lo lu taune ma'e apou eiye, “Fene ane ne au te'e wisereye nine'iyei su, fene yo peri ano fa umasite.” Sosu au heseyei meni owane ta ane ne au te'e nine'iyei ne ta'aneyei su, fene marepi ano tote umasite. ² Serai lowe ta'uweyei wesi ipari tahe se Owane Sitewi ne au te'e nine'iteyei ne ta'aneye. Ta'uweyei wesi ape ponei sahe, lowe ipari tahe erasi a'i ta heriye. Tewi wesi hesi a'i iroteye. Tewi wesi tutawe iyape tewi wesi wara'i a'i ne. Tewi wesi ape sahe yehe erei ereti feni werese feni hesi a'i (7 aiwawe a'i) me teniwe yehe aiwawe wou ti metesiye ape, wari sahe fuwe. Sosu aiwawe a'i lowe metei wari ta wesi tewi ape sahe fuwe. Metei ape hire sahe lowe nau ta'ase Owane Sitewi ma'e au heseteye. *[Kis 26:1-30; Kis 25:23-40]* ³ Sosu wesi tewi to'uresi ape, ipari tahe erasi a'i sahe heriye ape, lo iyape apou eiye, Wesi tewi Wara'i a'i Pefine a'i ne. *[Kis 26:31-33]* ⁴ Wesi tewi ape papu sahe wari ta

irosiya. Lowe wari ape tapiye gol se ani napetu tawesiye. Wari ape sahe au heseyei lu owane tamo etiri heneri wisere a'i Owane Sitewi ma'e au heseyei ne yehe ti meteye. Sosu aiwawe a'i omoto erasi ape iroteye. Omoto ape lai tapiye gol ani napetu tawesiye. Omoto ape papu sahe etiri hesi heta asiteye. Tapiye gol pa'are ta nau ta'ase ape tu naifa weriyei Owane Sitewi omo hire ma'e eimawe arosai. Sosu Aron lo me epi omoto ape papu asiteye. Me epi ape tu naifa weriyei motowe emi he'i peratirai. Sosu Owane Sitewi lo yo peri tapiye potu hesi a'i ape sahe leseye ape Moses ma'e auwe ape, omoto ape papu sahe asiteye. *[Kis 16:33; Kis 30:1-6; Lo 10:3-5]* ⁵ Omoto ape hire sahe Owane Sitewi lo ipari hesi a'i haipi se, lowe nihari hepene hawowou lowesi lo ta'aneye ape, fuwe. Ipari hesi a'i ape, lu taune ma'e Owane Sitewi sato irosiya ape, au atuatuteye. Ipari hesi a'i lo haipi omoto ape tesi napetu tawesiteye. Me tuto'u ape sahe, Owane Sitewi onuteye ape, le lu taune lo yo seni luwaru a'i au sasariteyewe, lowe si tame ete hene aniye. Ahowa, nowe eite se ane fene ma'e peri lo sitewi au te'erowata. *[Kis 25:18-22]* ⁶ Sosu etiri werese ape mo ta'uweye wesi tewi hesi papu sato iroteye su, au heseyei lu owane lai mi mi werese wesi tewi tutawe papu wiyawi lowe lo ta'aneyei ne wiye. *[Nam 18:2-6]* ⁷ Ahowa, au heseyei lo meni owane pefine a'i lai iyu menei ta'i ta se poweiye ta'i wesi tewi wara'i a'i papu wiye. Le wesi tewi wara'i a'i ape papu wiyei su, le fe bulmakau lo fisa'i Owane Sitewi ma'e au heseyei ne aiti. Le fisa'i ape yo seni luwaru a'i topo lo ne Owane Sitewi ma'e au

heseyei ne au heserowa. Sosu mo'o le lu taune werese lo yo seni luwaru a'i ape mo ne, lowe aiheiyei a'i iroteyei ape, au heserowa. [Wkp 16:2-34] ⁸ Ahowa, Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i lai nomo ma'e apou au te'e atuatu areiyesiya. Wesi tewi tutawe irosiya su, sosu au heseyei lu owane wesi tewi ape sahe wiyawi towafi lowe lo ta'anesiya su, lu taune werese wesi tewi wara'i pefine a'i papu wirowata. ⁹ Au heseyei lu owane wiyawi lowe lo ta'aneteye su, nomo peri anowe yaru pereye nowe eite se siyesiya. Ahowa, au heseyei lu owane etiri tamo, sosu fe sipsip ape mo Owane Sitewi ma'e au heseteyei ne aine tera'eye su, etiri hesi ape mo lai marepi hepene nomo lo aseyaro a'i au henerairowata. [Hi 10:1-2] ¹⁰ Etiri ape mo ne, ayei tamo nomo ene ateye ape, sa'i ene nomo ayei ene ateye ape, sosu tahe pa'are nomo lo, nomo sa'i se au huteye apou ape, etiri ape mo yo peri tamo umasiteye. Ahowa, lowe yo peri ape mo tote umasiteye su, lowe tahe pa'are lowe lo a'i ne iroteye. Serai Owane Sitewi etiri werese he'i a'i aurowa su, etiri weriyei ape mo po'uteyei.

Krais Jisas fisa'i topo lo Owane Sitewi ma'e au heseye.

¹¹ Ahowa, Meni Owane Krai au heseyei lo meni Owane pefine a'i henerai. Le nomo ma'e etiri werese wisere a'i hi awei sahe, auwei ne fai. Ta'uweyei wesi ape sahe, le wiyawi lo ta'anesiya ape, ta'uweyei wesi ape wisere pefine a'i tene. Owe lu tamo ta'uweyei wesi ape ta'ane ta'ame. Ta'uweyei wesi ape hi awei sahe iro te ta'ame. Ahowa, ta'uwe wesi ape omo hire sahe

ironamisiya. ¹² Serai Kraisi ta'uweyei wesi tewi tutawe ape nowe ta'i ta se awera'iyenatiyewe, Wesi Tewi Wara'i Pefine a'i papu wiye su, le meme, fe bulmakau lo fisa'i se Wesi Tewi Wara'i a'i Owane Sitewi ma'e au heseyei ne wi ta'ame. Ahowa, le fisa'i topo lo se nomo ne au heseyei ne wiye. Serai le nomo ne si tame ete hene aniyewe, nomo ma'e marepi hepene norohuwe he'i a'i mi mi pasi pasi weriyei ironamitorowa ape, auwe. ¹³ Sosu lu taune yo seni luwaru a'i ironamiteye su, yo seni lowe lo Owane Sitewi lo nihe se unou a'i ironamiteye. Serai lowe, yo seni unou a'i iroteye ape ne, au heseyei lu owane ma'e fai. Au heseyei lu owane tamo fe bulmakau lo yene aine touwewe, yehe lei sero'owe. Lowe fe yene ape yehe yesi paremi sahe fe meme, fe bulmakau aite lo fisa'i mase ta'uwe ani apariye. Lowe fisa'i sosu yesi paremi ani apariye su, lowe lu taune hire ma'e ani teroso ereye. Serai yesi paremi fisa'i ape lai yo seni luwaru a'i lowe lo, iroteye ape, ani napetu tawesiteye. Ahowa, marepi lowe lo unou a'i ironamiteye. [*Wkp 16:15-16; Hi 10:4; Nam 19:9,17-19*] ¹⁴ Serene Meni Owane Kraisi temeniyeye su, fisa'i topo lo ape ani teroso arosai. Kraisi yo seni luwaru a'i werese iro ta'ame. Serai le fe bulmakau aite ta aine tera'e ta'ame, sosu fisa'i lo Owane Sitewi ma'e au hese ta'ame. Ahowa, Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i mi mi pasi pasi ironamitorowa ape, le Kraisi au kairefiyeteye. Serai Kraisi me tape'i sahe temeniyeye su, le fisa'i topo lo Owane Sitewi ma'e au heseyei. Au heseyei lo ape wisere pefine a'i tene! Tu naifa weriyei nomo fe bulmakau

aite tamo Owane Sitewi ma'e au hesenamiteye. Ahowa, fe bulmakau aite lo fisa'i marepi luwaru a'i nomo lo au sasari pamowerowata. Ahowa, Krai temeniyeye su, fisa'i lo marepi luwaru a'i nomo lo au hu sasari pamowenamiteye. Sosu marepi nomo lo Owane Sitewi lo nihe se wara'i a'i ironamitorowa. Serai Owane Sitewi, mi mi pasi pasi ironamisiya ape ne, nomo marepi werese lo tote umasinamitorowa. [1 Pi 1:18-19]

Krais lo fisa'i Owane Sitewi lo marepi he'i a'i au kairefyeye.

¹⁵ Sosu nomo yo seni luwaru a'i ironamisiya su, Owane Sitewi lo marepi weriyeyi yo seni luwaru a'i nomo lo au sasari pamowerowata. Sosu nomo werese Owane Sitewi lo marepi weriyeyi unahi iroteye ape, nomo marepi unou a'i ironamiteye. Serai Krai lai apou toteye. "Ane lu taune lo yo seni luwaru a'i au sasari po'uteyeyi ne totesiya." Serai le me tape'i sahe temeniyeye su, le Owane Sitewi lo marepi he'i a'i, au iro henerai. Lu taune werese, Owane Sitewi au te'e ariariyeye ape, lowe marepi hepene norohuwe he'i a'i le lowe ma'e au te'e naneiyeye ape, aniorowa. Serai Krai temeniyeye su, le nomo ne ete hene aniyewe, nomo ma'e marepi hepene norohuwe he'i a'i mi mi pasi pasi weriyeyi ironamitorowa ape auwe. Sosu lowe lu taune wara'i a'i Owane Sitewi lo nihe se ironamitorowa.

¹⁶⁻¹⁷ Fene etiri iyami lo one towe ne totere. Meni ta, marepi hepene norohuwe irosiya ape, le etiri werese topo lo ne one towe sahe fa lesere. Sosu meni ape temeniyeyeyi su, etiri iyami werese lo ape mo lu taune iyape one towe sahe leseye

ape, lowe anirowa. Ahowa, meni ape temeniyeye su, lowe one towe ape marepi topo lo fa umasire. Serai lowe etiri iyami aniyei ne totयेi su, lowe meni ape wiyeme a'i temeniyeyei ne au atuatur-owa. ¹⁸ Serene tu naifa weriyеi apou aiwawe a'i. Moses fe sipsip ta aine tera'eteyewe, fisa'i lowe lo se Owane Sitewi ma'e au heseteye. Serai fe sipsip ape mo temeniyeye su, Owane Sitewi lo marepi weriyеi wiyeme pefine a'i henerai. ¹⁹ Tutawe, meni Moses Owane Sitewi lo yo peri werese, one towe sahe leseye ape, lu taune werese ma'e au te'e fiyari areiyeye. Sosu mo'o le fe bulmakau lo yene tamo, fe meme tamo lo fisa'i, sa'i wara'i a'i mase ani awetowe. Sosu le me nei oso ta, iyape hisop, aniyewe, wafei ta farufaru a'i se ti tawesiteye. Sosu le me hisop aniyewe, fisa'i ape sahe ani aporu aniteyewe, lu taune sosu Owane Sitewi lo yo peri one towe ape sahe ani teroso ereteye. ²⁰ Sosu le apou eiye,

“Fisa'i ape lai Owane Sitewi lo marepi au kaire-fiyesiya. Serai yo peri werese Owane Sitewi, fene ma'e au te'eteye ape, fene yo peri werese fa umasite.” *Kis 24:6-8*

²¹ Sosu aiwawe a'i meni Moses fisa'i ape aniyewe, ta'uweyei wesi ape hire ani teroso arowe. Sosu etiri siye awe werese, wesi ape sahe iroteye ape, lowe Owane Sitewi ma'e au wisereye nine'iteye ape, le etiri werese ape mo sahe fisa'i ani teroso arowe. [*Wkp 8:15,19*] ²² Wiyeme a'i tene! Sosu Owane Sitewi lo yo peri apou te'eye, “Fisa'i lai etiri werese aseyarowe. Serai fisa'i ape ani teroso arowe su, Owane Sitewi lai yo seni luwaru a'i tote i'ane arunati.” [*Wkp 17:11*]

Krais lo au heseyei ape yo seni luwaru a'i ani sasari po'utesiya.

²³ Wesi ape ipari tahe ta'aneteye ape, sosu etiri werese papu irosiya ape mo, ane tu te'eye ape, lowe etiri pefine ape mo omo ni'arawe hire sahe irosiya ape, hawese iroteye. Etiri werese hi awei sato irosiya ape mo, lowe fisa'i se au hu aseyaroweteye. Ahowa, etiri pefine ape mo omo ni'arawe hire sahe irosiya ape, fe bulmakau lo yene lo fisa'i lai au hu aseyarowerowata. Ahowa, Owane Sitewi lai etiri wisere pefine a'i etiri ape mo fa au hu aseyarowete. [*Hi 8:5; 10:1*]

²⁴ Sosu hi awei sahe wesi tewi wara'i pefine a'i, ta'uweyei wesi papu irosiya ape, lu tamo lai wesi tewi wara'i pefine a'i ape, omo ni'arawe hire yaro irosiya ape, wou hawese ta'aneye. Meni Krais lai wesi tewi ape wi ta'ame. Ahowa, wesi tewi wara'i pefine a'i omo ni'arawe hire yaro ironamisiya ape, le lai wiye. Nowe per-eye eite se le Owane Sitewi lo metete nihari sahe teinamisiyawe, nomo ne ei towerinamisiya.

²⁵ Juda lo au heseyei meni owane pefine a'i lai Wesi Tewi Wara'i Pefine a'i, awei sahe irosiya ape, iyu menei ta lo nowe poweiye ta'i ta se wiye. Le fe lo fisa'i wesi tewi papu ereti se aniteyewe, Owane Sitewi ma'e au heseyei ne wiye. Ahowa, Krais lai fisa'i topo lo ape Owane Sitewi ma'e nowe ta'i a'i se au heseyei ne wiye. Le nowe tomu ne'ese au hese ta'ame. ²⁶ Ei, wiyeme a'i ne. Le au heseyei lu owane lo marepi aiwawe a'i umasi ta'ame. Le nowe tomu ne'ese a'i fofowei erasi terite ta'ame. Ei. Le tu naifa weriyei nowe sitewi ape Owane Sitewi awei etiri werese ta'aneye ape,

sosu pereye nowe eite se le fofoweï erasi a'i terite ta'ame. Ahowa, pereye nowe eite se, sosu nowe ye'ewi ataheyeraïwa su, le hi aweï ma'e nowe ta'i a'i se fisa'i topo lo Owane Sitewi ma'e au heseyei ne itoraiyewe, yo seni luwaru werese a'i au sasari pamoweye. [Hi 10:10] ²⁷⁻²⁸ Lu taune werese nowe ta'i ta se temeniyerowa. Sosu mo'o lowe ta'i ta'i a'i temeniyerowa su, Owane Sitewi lai yo seni luwaru a'i lowe lo au hese ereïrowa. Sosu apou aiwawe a'i Kraï lai fisa'i topo lo me tape'i sahe nowe ta'i a'i se Owane Sitewi ma'e au heseyei ne temeniyeye. Le temeniyeye su, le lu taune tomu ne'ese lo yo seni luwaru a'i au ani sasari pamoweye. Sosu me'ïye su, le nowe to'uresi se si tame itorairowa. Le lai lu taune, le ne ninawenamïrowa ape, hene anirowa. Nowe ape se le yo seni luwaru a'i nomo lo si tame au ani sasariyeyi ne itorairowata. Ahowa, le nomo omo hire ma'e hene ani wiyeï ne itorairowa.

10

Au heseyei ape mo lai yo seni luwaru a'i au sasarirowata.

¹ Juda lo yo peri werese, poweiye sahe siyeyiya ape, hawowou apou wou a'i ne. Nomo etiri ape amerame a'i siye areïye ta'ame. Etiri wisere a'i Kraï lu taune ma'e auwe ape, etiri werese ape mo wiyeme pefine a'i ne. Lowe hawowou ta iro ta'ame. Ahowa, au heseyei lu owane lai fe apou ape iyu meneï weryeyi Owane Sitewi ma'e au hesenamïteye. Serai lowe yo peri ape umasi-namïteyeyi su, lu taune lai au heseyei ape Owane Sitewi ma'e aiyeyeyi ne totesiya ape, Owane Sitewi

lo nihe se asevaro a'i iro henerairowata. ² Ahowa, lu taune, Owane Sitewi ma'e au wisere nine'isiya ape mo, Krai lai yo seni luwaru a'i lowe lo au ani sasari pamoweyewe, sosu lowe Owane Sitewi lo nihe se wara'i a'i henerai su, lowe mi mi weriyei yo seni luwaru a'i ne marepi orese a'i terite ta'ame. Serai au heseyei lo marepi ape Owane Sitewi ma'e au heseteye ape tepa'asi po'utenamirowa. ³ Ahowa, lu taune iyu menei ta'i ta'i a'i fe apou ape Owane Sitewi ma'e au heseyei ne hene aita'isiya. Piyene aware? Lowe apou totesiya, "Iyu menei werese nomo yo seni luwaru a'i ironamisiya." ⁴ Fe bulmakau aite, fe meme lo fisa'i, Owane Sitewi ma'e au hesenamiteye ape, fisa'i lowe lo ape yo seni luwaru a'i au ani sasari pamowerowata. *[Hi 9:13]*

⁵ Serene meni Krai tu naifa hi awei sahe nowe ataheye itorai su, le Owane Sitewi ma'e apou eiye, "Lu taune tamo fe ape mo aine tera'eye ape, sosu etiri tere'e tere'e au heseyei ape, au heseyei lowe lo ape ne, ne lowe ne marepi no tote wisereye wou ta'ama. Ahowa, ne tahe pa'are ta ane ne au ta'uwe ta'ane naneiye. Serai ane tahe pa'are topo ano ne ma'e au heserowa.

⁶ Lowe fe werese ape mo, tapiye wari sahe au heseteye ape, yehe tiser'o po'uteye. Sosu etiri tere'e tere'e tamo ne ma'e au heseyei su, lowe apou toteye. Nomo etiri ape mo Owane Sitewi ma'e au heseyei su, le yo seni luwaru a'i nomo lo au ani sasari pamowerowa. Ahowa, ne lai lowe ne marepi wisere nine'i tote ta'ame.

⁷ Sosu ane le ma'e eiye, 'Owane Sitewi ano, ane sato ahe irosiya. Ane marepi werese no umasinamirowa. Peri werese, ane ne, yo peri lo one towe no sahe leseteye ape, ane wanu umasinamirowa.' ” *Sng 40:6-8*

⁸ Peri tutawe lo ape ne, Kraisi apou eiye, “Lowe fe ape mo ne ma'e au heseyei su, ne lai siyeyei wou ta'ama. Lowe etiri tere'e tere'e tamo ne ma'e au heseyei su, ne lowe ne nine'i ta'ame. Sosu aiwawe a'i lowe fe werese tamo tapiye wari sahe yo seni luwaru a'i lowe lo au ani sasariyei ne yehe ti sero'o po'uteye su, ne lowe ne nine'i ta'ame.” Le peri ape te'eye su, le etiri ape siye so'oruweye. Lowe etiri apou ape mo Owane Sitewi ma'e au heseyei su, lowe yo peri werese tote umasiyei ne totesiya. ⁹ Sosu Kraisi apou eiye, “Owane Sitewi ano, Ane sato ahe irosiya. Ane marepi werese no tote umasinamirowa.” Serai Owane Sitewi lai fe lo au heseyei werese a'i ani sasari po'uteye. Serai le Jisas lo au heseyei ape yaru ape sahe au fuwe. ¹⁰ Piyene awere? Owane Sitewi lo marepi werese ne, Jisas Kraisi lai Owane Sitewi lo marepi werese a'i tote umasinamiteye. Serai Jisas me tape'i sahe temeniyeye su, le nowe ta'i a'i se tahe pa'are topo lo Owane Sitewi ma'e yo seni luwaru werese nomo lo ne au heseye. Serai nomo Owane Sitewi lo nihe se lu taune wara'i a'i henerai. [*Hi 9:12*]

¹¹ Juda lo au heseyei lu owane werese ape mo, lowe mi mi werese wiyawi towafi lowe lo tei ta'ananamisiya. Sosu le fe ape mo nowe tomu ne'ese se Owane Sitewi ma'e au hesenamiteye. Ahowa, au heseyei ape mo, Owane Sitewi ma'e

au heseteye ape, au heseyei ape lai yo seni luwaru a'i au ani sasarisawirowata. [Kis 29:38] ¹² Ahowa, Krai lai au heseyei ta'i a'i Owane Sitewi ma'e yo seni luwaru a'i ne au heseye. Le tahe pa'are topo lo ape Owane Sitewi ma'e au heseye su, au heseyei lo ape mi mi pasi pasi weriyei ironamitorowa. Sosu mo'o le Owane Sitewi lo ereti eyate feni ma'e onunamiteye. ¹³ Le Owane Sitewi lo eyate feni ma'e onu ninawenamisiya. Owane Sitewi lai airame lu werese lo hi ani ararorowawe, lowe le unahi fu tawesirowa. Apou aiwawe a'i meni ta lowe topo lo me tuto'u oso a'i hire sahe fu tawesiye. [Sng 110:1] ¹⁴ Serai Jisas lai tahe pa'are topo lo Owane Sitewi ma'e nowe ta'i a'i se au heseye su, lu taune, le ne tote tawesiteye ape, le yo seni luwaru a'i lowe lo au ani sasarisawi pamoweye. Serai lowe mi mi pasi pasi weriyei Owane Sitewi lo nihe se lu taune wara'i pefine a'i henerairowa.

¹⁵⁻¹⁷ Sosu a'i pe Owane Sitewi lo Hepene wara'i a'i lai nomo ma'e peri wiyeme a'i ape au te'e atuatu areiyeye. Tutawe le Owane Sitewi lo one towe sahe apou eiye,

“Meni Owane pefine a'i apou eisiya, nowe me'iye ta su, ane lu taune ma'e peri te'e naneiyei ta au te'e naneiyei. Ane yo peri pefine a'i ano lirewawe lowe lo sahe leserowa. Sosu yo peri ano marepi lowe lo sahe leserowa.”
Jer 31:33

Sosu le peri tere'e ta apou eiye,

“Ane yo seni luwaru a'i lowe lo, sosu marepi luwaru a'i lowe lo mi mi pasi pasi weriyei tote i'ananamirowa.” *Jer 31:34*

¹⁸ Serai le lu taune werese lo yo seni luwaru a'i tote i'ane arunati po'uteye su, au heseyei tere'e ta yo seni luwaru a'i au ani sasariyei ne tame au heserowata.

Nomo Owane Sitewi ma'e ataheyeryei.

¹⁹ Sosu a'i pe, kaiyemo mo ano, Jisas me tape'i sahe temeniyeye su, le ipari tahe ta'uweyei wesi ponei heriye ape ani erauwiye. Serai nomo wesi tewi wara'i pefine a'i ape, Owane Sitewi onunamisiya ape, papu fara'u winamitorowa. Nowe weriyei weriyei amou ta'ama. [*Hi 4:16*]

²⁰ Wiyeme a'i tene! Le me tape'i sahe temeniyeye su, le ipari tahe wesi tewi ponei sahe heriye ape ani toso erauwiye. Le ipari tahe ape ani toso erauwiye su, le yo he'i ani tosowe. Nomo yo he'i a'i ape umasiyeyi su, nomo marepi momotei fetane a'i ironamitorowa. [*Mt 27:51*] ²¹ Au heseyei lo meni owane erasi pefine a'i ape lai Owane Sitewi lo lu taune werese omo ni'arawe hire sahe au noweinoweinamirowa. Le nomo ne au noweinoweinamirowa. ²² Piyene awere? Krais lai marepi lo orese luwaru a'i nomo lo au aseyaroweye. Le tote tawesiyeyi nomo lo au kairefiyeteye. Sosu marepi nomo lo wisere pefine a'i ne. Sosu aiwawe a'i tahe pa'are nomo lo, le lai sa'i wara'i a'i wou au huteye. Serai nomo Owane Sitewi lo nihe se lu taune wara'i a'i henerai su, nomo Owane Sitewi ma'e pei ataheyerite. [*Wkp 8:30; Ese 36:25; Ef 5:26*]

²³ Owane Sitewi peri te'e naneiyei ta au te'eye su, peri te'e naneiyei ape wiyeme pefine a'i henerairowa. Serai le nomo ma'e etiri wisere a'i tamo au te'e naneiye su, nomo peri te'e naneiyei lo ape

mo tote i'anerowata. Peri te'e naneiyei lo werese ape mo, nomo lu taune tere'e ma'e au te'eteye ape ne, nomo ninawenamisiya. ²⁴ Serai nomo lu taune werese ne marepi erasi a'i pei tote eti tiyatinamite. Nomo lowe ma'e au feraferai tiyatite. Nomo lowe ma'e pei tote wawesiyenamite. Sosu lowe ma'e wiyawi wisere a'i ta'anete. ²⁵ Lu taune tamo lai lu taune tere'e mase ta'uweyei ne ta'oresiya. Serai nomo yo seni lowe lo owe ape umasite. Ahowa, nomo lu taune tiyati mase ta'uwenamite. Serai fene nowe ape se meni Owane Jisas si tame itoraiyei ne ataheyesiya ape, siye so'oruwesiya su, nomo lu taune marepi erasi a'i au tote wisereye tiyatite. [*Hi 3:13*]

Nomo Krai ne me'iyeni ma'e owe ape atati arunatite.

²⁶ Wanure! Lu tamo Krai lo peri pefine a'i nomo ma'e au te'e areiyeye su, nomo peri pefine a'i ape wanu ani tepa'asiye. Peri eite wiyeme a'i su, nowe me'iyeye su, nomo marepi weriyeyei nomo lo tote umasirowawe, yo seni luwaru a'i ironamiteyei. Owe etiri tere'e ta se yo seni luwaru a'i nomo lo au ani sasarisawirowata. [*Hi 6:4-8*] ²⁷ Ahowa, nomo Krai lo tote tawesiyeyei me'iyeni ma'e atati arunatiyei su, nomo nowe ape se Owane Sitewi lai yo seni luwaru a'i au hese ereirowa ape, atoweiyeye ninawenamirowa. Sosu aiwawe a'i nomo yehe erasi kairefi pefine a'i, Owane Sitewi lo airame lu taune ape mo itomuwei ape, ninawesiya. [*Ais 26:11*] ²⁸ Fene wanu so'oruwesiya. Meni ta Moses lo yo peri arisiyei su, meni owane ta le etiyeyei. Lu hesi,

lu hesi heta meni ape yo peri arisiye ape siye so'oruweyei su, meni owane ape le ma'e eiyei, "Ne Moses lo yo peri arisiye. Serai ne temeniyerowa." Meni owane ape lai meni ape au feraferei atu-aturowata. Sosu le meni ape fa aine tera'eyei ne eimaweyei. [Lo 17:6; 19:15] ²⁹ Sosu fene piye totesiya awere? Meni ta Owane Sitewi lo meni eime ma'e ai marepi totenamirowawe, le ma'e me'iyeni atati arunatiyei. Le Owane Sitewi lo marepi he'i a'i hi au ani ararowei. Le Jisas lo fisa'i ne peri luwaru a'i au te'e naruwei. Fene meni apou ape ne piye totesiya awere? Sosu le Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i lu taune ma'e au ferafereiyeyi ape au te'e naruteyeyi su, fene le ne piye totesiya awere? Lu taune ape mo yo seni apou ape irowei su, Owane Sitewi lai lowe ma'e fofowei erasi wiyeme pefine a'i aunamirowa. [Kis 24:8] ³⁰ Nomo etiri ape siye so'oruwe tepa'asiye. Owane Sitewi lai apou eiye,

"Lu taune ane ma'e yo seni luwaru a'i irowei su, ane etiri luwaru a'i lowe ma'e itiya'u aurowa." *Lo 32:35*

Le peri tere'e apou eiye,

"Owane Sitewi lai lu taune topo lo ma'e au hese ereirowa." *Lo 32:36; Sng 135:14*

³¹ Owane Sitewi norohuwe kairefi a'i mi mi pasi pasi weriyei ironamitorowa ape, le nomo werese au hese ereirowa su, le nomo ma'e etiri luwaru a'i itiya'u aurowa. Serai nomo le ne a'i pei atoweiyeyi ninawenamite. Etiri ape luwaru a'i tene!

Owane Sitewi ne tote tawesiyeyi nomo lo tei kairefiyete!

³² Nowe tu naifa lu tamo fene ma'e au luwaruweye. Sosu fene Owane Sitewi lo peri wanu tote tawesi umasiye su, fene marepi orese tomu ne'ese teriteteye. Ahowa, fene marepi orese a'i ape mo hi ani araronamiteye. ³³ Lu taune tamo fene ma'e nepawe amerame a'i sahe au te'e naruteye. Lowe me'iyeni fene lo ma'e wafei se aine nateye. Nowe tere'e tamo se, lowe lu taune tere'e au luwaruweye su, fene fofowei lowe lo ape aiwawe a'i teriteyei ne naneiteye. ³⁴ Lowe lu taune tamo kalabus wesi ma'e hene arunari su, fene orese fofowei lowe lo aiwawe a'i teriteteye. Lowe etiri werese fene lo ta'arei aniye su, fene marepi orese a'i terite ta'ame. Ahowa, marepi fene lo nine'i wisereyeye. Piyene awere? Fene etiri ta so'oruwesiya! Sosu etiri werese ape mo Kraisi fene ma'e au te'e naneiyeye ape, awei lo etiri werese hi ani araronamisiya. Lowe mi mi pasi pasi weriyeyei ironamitorowa. [Mt 6:20; 19:29]

³⁵ Serai fene tei kairefiyete. Fene mi mi weriyeyei kairefiyeyeyei su, Owane Sitewi lai fene ma'e etiri wisere pefine a'i aurowa. ³⁶ Fene le ne marepi eresene momotei a'i tei kairefiyenamite. Fene le ne marepi eresene momotei a'i ninawenamiyeyei su, fene fara'u Owane Sitewi lo marepi tote umasirowa. Sosu fene etiri werese le fene ma'e au te'e naneiyeye ape, anirowa.

³⁷ Wiyeme a'i ne! Owane Sitewi lo one towe sahe apou te'esiya,

“Nowe oso a'i su le si tame itorairowa. Ahowa, le witane a'i si itorairowa.

³⁸ Ahowa, lu taune asevaro a'i ano ape ne, lowe ane ne tote tawesirowa. Lowe marepi

ano mi mi weriyei tote umasinamitorowa. Sosu lowe ta'i ta'i a'i marepi weriyei lowe lo ape si atati tote anirowa su, ane a'i lai lowe ma'e ai marepi totenamirowa.” *Hab 2:3-4*

³⁹ Nomo werese lai marepi weriyei towafi nomo lo ape si atati tote umasirowata. Sosu nomo mi mi pasi pasi weriyei temeniyerowata. Ahowa, nomo le ne tote tawesiyewe, nomo etiri ape so'oruwesiya. Le nomo mi mi pasi pasi weriyei marepi hepene he'i a'i aurowa.

11

Tote tawesiyei lo sitewi.

¹ Sosu a'i pe nomo Owane Sitewi ne tote tawesiyei su, nomo etiri ta so'oruwe tene! Etiri werese ape mo Owane Sitewi lai nomo ma'e au te'e naneiyeye ape, nomo etiri ape mo aniyei ne ninawenamisiya. Etiri ape mo nomo siye areiye se ta'ame ape, nomo etiri ape mo anirowa. Nomo etiri ape so'oruwe tene! [*2 Ko 5:7*] ² Tu naifa weriyei lu taune tomu ne'ese Owane Sitewi ne tote tawesiteye su, le lowe ne marepi nine'i wisereyete. ³ Owane Sitewi lai awei etiri werese, sosu etiri werese ni'arawe hire sahe ta'aneye su, le peri topo lo te'eyewe, etiri werese ape mo henerai. Serai nomo le ne tote tawesiyei su, nomo etiri werese ape mo, le ta'aneye ape, siye so'oruwesiya. Sosu etiri tere'e werese, nomo pereye nowe eite se siyesiya ape, le lai ta'aneye. [*Stt 1:1; Sng 33:6; Jo 1:3*]

⁴ Sosu a'i pe meni Abel Owane Sitewi ne tote tawesiyewe, le ma'e au heseyei wisere a'i ape

au heseye. Meni Kein lai au heseyei tere'e lo ape Owane Sitewi ma'e au heseye su, Owane Sitewi lai Kein lo au heseyei ape ne nine'i ta'ame. Abel Owane Sitewi ne tote tawesiye su, le Owane Sitewi lo nihe se meni wara'i a'i iroteye. Piyene awere? Owane Sitewi lai au heseyei lo ape siyeye su, le le ne tote nine'iteye. Nowe me'iyeye su, le temeniye. Nomo Abel lo tote tawesiyei ape siye so'oruwesiya su, tote tawesiyei lo lai nomo ma'e tote tawesiyei lo sitewi pefine a'i au te'e atuatusiya. [Stt 4:3-10] ⁵ Meni Enok Owane Sitewi ne tote tawesi umasinamiteye Le temeniye ta'ame. Ahowa, Owane Sitewi lai le tahe pa'are se omo ni'arawe hire lo ma'e hene wiye. Lu tamo le ne nehiteye su, owe lu tamo le siye ta'ame. Piyene awere? Owane Sitewi lo one towe sahe apou te'esiya. "Meni Enok hi awei sahe iroteye su, Owane Sitewi lai tote tawesiyei lo siyeyewe, le ne marepi erasi a'i tote nine'iteye." [Stt 5:21-24] ⁶ Meni ta, menitani ta Owane Sitewi ne tote tawesi ta'ame su, Owane Sitewi lai lowe ne tote wisereye nine'irowata. Lu taune tamo Owane Sitewi ma'e aiyeyei ne toteyei su, lowe etiri hesi a'i pei tote tawesire. Tutawe, Owane Sitewi mi mi pasi pasi weriyei ironamitorowa. Sosu to'uresi lowe le ma'e aiyerowa su, le lowe ne au nine'irowa. ⁷ Meni Noa Owane Sitewi lo peri orese a'i ta nowe me'iyeye henerairowa ape, wanuwe. Le etiri ape, lowe ma'e henerairowa ape, siye ta'ame. Ahowa, le Owane Sitewi lo peri wanu umasiteyewe, wai wesi erasi ta ta'aneye. Nohuweripi awaripi wai wesi ape papu wiye. Le Owane Sitewi ne tote tawesiye su, lowe nohuweripi awaripi wisere a'i

wai wesi papu iroteye. Lowe wai wesi ape papu wiye su, Owane Sitewi lai lu taune werese au hese ereiyewe, lu taune etiri werese sa'i se atenise temeniye po'uteye. Serai meni Noa Owane Sitewi ne tote tawesinamiye su, le Owane Sitewi lo nihe se meni farere a'i ironamiteye. [Stt 6:13-22; 7:1]

Abraham Owane Sitewi ne tote tawesinamiteye.

⁸ Owane Sitewi lai meni Abraham ei aniyewe, le ma'e eiye, “Ane ne ma'e omo pani tere'e ta aurowa. Ne sinerowawe, omo pani ape ma'e, ane ne ma'e te'e naneiye ape, ire.” Serai Abraham Owane Sitewi ne tote tawesiyewe, omo sitewi lo ape arunati. Le omo pani he'i ape, le iteyei ape, so'oru ta'ama. Ahowa, le omo pani ape iteye [Stt 12:1-5]⁹ Le omo pani ape Owane Sitewi le ma'e au te'e naneiye ape henerai su, le wesi ta ipari tahe se ta'aneye. Wesi ape sahe, le howeinamiteye. Le omo pani sahe iroteye su, le meni ta omo pani tere'e ma'e fai ape, wou a'i ne. Aiwawe a'i Abraham lo meni eime Aisak, sosu eime auwe lo, Jekop, lowesi aiwawe a'i Owane Sitewi lo peri te'e naneiyei ape wanu aniye. Lowesi wesi towafi lowesi lo, ipari tahe se ta'aneye ape, howeiteye. [Stt 35:12]¹⁰ Sosu Owane Sitewi lai apou eiye, “Nowe me'iyeye su ane omo weniyei erasi a'i ta mi mi pasi pasi tei kairefiyenamiteyei ape, ta'aneyei ne toterowa.” Serai Abraham omo weniyei ape sahe, le iroteyei ape, ninawenamiteye.

¹¹ Sosu a'i pe Owane Sitewi lai meni Abraham ma'e peri te'e naneiyei ape au te'eye, “Ne lu tewi tomu ne'ese lo ya'ariyei sitewi henerairowa.” Abraham sosu tani lo Sara, nohuwe hesi ape

naiheyeye. Sara, menitani waiyari a'i ne. Ahowa, Abraham Owane Sitewi ne tote tawesiyewe, le meni eime ape lo aite henerai. Owane Sitewi lai le ma'e peri te'e naneiye su, Abraham le ne tote tawesiye. Peri te'e naneiyei lo ape wiyeme a'i henerairowa. [Stt 18:11-14; 21:2; Ro 4:19] ¹² Meni Abraham naiheyeyewe, temeniye ataheyeye. Ahowa, le lu taune tomu ne'ese lo ya'ariyei sitewi henerai. Eimane werese lo tomu ne'ese erasi a'i henerairowa. Lowe eiwariyemi werese wou nawiterowa. Eneri, sa'i tewiye sahe irosiya ape, wou aiwawe a'i ne. [Stt 15:5; 22:17]

¹³ Sosu a'i pe lu taune ape mo lowe Owane Sitewi ne tote tawesinamiteye. Peri te'e naneiyei werese lo, le lowe ma'e au te'e naneiye ape, le etiri ape mo ne wiyeme pefine a'i au iro henerairowa. Lowe hi awei sato iroteye su, lowe etiri ape mo Owane Sitewi lowe ma'e te'e naneiye ape, ani te ta'ame. Ahowa, lowe etiri werese ape mo eyeri yaro siyeteye su, marepi lowe lo tote wisereye nine'iteye. Sosu mo'o lowe ta'i ta'i a'i temeniyeye. Lowe lu taune werese ma'e apou te'e areiyeye. “Nomo hi awei sato ipari lu taune wou a'i irosiya.” Sosu mo'o lowe ta'i ta'i a'i temeniyeye [Stt 23:4; Sng 39:12; 1 Pi 2:11] ¹⁴ Lu taune ape mo apou au te'esiya su, “Nomo lu taune omo pani eyeri ma'e fai ape, wou tapei irosiya.” Lowe peri ape au te'eye su, lowe apou toteye, “Nomo omo pani towafi nomo lo siye nehinamisiya.” ¹⁵ Lowe omo pani sitewi lowe lo ape ne erasi a'i tote ta'ame. Ahowa, lowe omo pani sitewi ape ne marepi erasi a'i totenamiteye su, lowe omo pani sitewi towafi lowe lo ape ma'e si tame irowa. ¹⁶ Ahowa, etiri

ape pefine a'i ne. Omo pani he'i wisere pefine a'i ape ne, lowe erasi a'i totenamiteye. Omo pani ni'arawe hire sahe irosiya. Serai lowe Owane Sitewi ma'e apou au te'eye su, "Ne a'i lai Owane Sitewi nomo lo ne." Ahowa, le lowe ne neritaseye ta'ame. Piyene awere? Le lai lowe ne omo weniyei erasi ta au ta'ane naniyei.

¹⁷⁻¹⁸ Sosu a'i pe Owane Sitewi lai Abraham lo tote tawesiyei siyeyei ne toteye. Sosu le ma'e apou eiye,

"Ne meni eime no ane ma'e au heseyei ne aine tera'ere." Owane Sitewi lai peri te'e naniyei ape Abraham ma'e apou au te'e naniyei. "Meni eime no Aisak, le eimane auwe no ne'ese a'i autei ererowa." *Stt 21:12*

Ahowa, Abraham Owane Sitewi ne tote tawesiteye. Serai le meni eime topo lo ape Owane Sitewi ma'e au heseyei ne toteye. ¹⁹ Abraham lai Owane Sitewi ma'e meni eime topo lo ape au heseyei ne toteyei su, le apou toteye, "Ane meni eime ano aine tera'eyei su, Owane Sitewi lai fara'u meni eime ano si tame ta'ane norohuwe sinerowa." Serai etiri ape apou wou Aisak temeniyeyewe, Owane Sitewi lai le si tame ta'ane norohuwe sineye. [*Ro 4:17*]

²⁰ Sosu a'i pe meni Aisak eimane hesi Jekop, sosu Iso peri wisere a'i te'e naniyei ne toteye su, le Owane Sitewi ne tote tawesinamiteye. Peri te'e naniyei lo lowesi ma'e nowe me'iyeye su wiyeme a'i henerairowa. [*Stt 27:27-29,39-40*] ²¹ Meni Jekop temeniyeye ne ataheyeye su, le Owane Sitewi ne tote tawesinamiteye.

Serene le eimane auwe hesi lo ma'e, Josep lo eimane hesi, au te'e wisereyeye. Sosu mo'o le me epi lo se hi a'i epe'e ita'o onuteyewe, Owane Sitewi ma'e au te'e nine'i wisereyete. [Stt 47:31—48:20] ²² Sosu mo'o meni Josep temeniyeyei ne ataheyeye su, le Owane Sitewi ne tote tawesinamiteye. Serene le Israel lo lu tewi werese ne au te'e areiyeye. “Nowe me'iyeye su, Owane Sitewi lai fene omo pani Isip hene arunatiyewe, fene omo pani he'i ma'e henetiteye.” Serai le eimane lo ma'e apou au te'eye. “Fene omo pani Isip arunatirowa su, fene pa'are werese topo ano fene mase aitire. Sosu omo pani towafi nomo lo sahe fisiye yo papu furowa.” [Stt 50:24-25; Kis 13:19]

Moses lai Owane Sitewi ne tote tawesiteye.

²³ Meni Moses lo mai le auteiye su, Isip lo meni owane tutawe ape yo peri ape apou eiye, “Israel lo taune werese eimane auteiyei su, fene lu wenei eimane werese aine tera'ete.” Sosu Moses lo mai le auteiye su, nohuwe hesi apou toteye, “Meni eime notosi lo, lo nihari wisere pefine a'i ne. Lowe le owe ape aine tera'ere.” Notosi meni owane tutawe lo peri ape ne atoweiyeye ta'ame. Serene lowesi meni owane tutawe ape lo yo peri tote arisiyewe, lowesi Owane Sitewi ne tote tawesiteye. Le a'i lai meni eime lowesi lo au noweinoweinamiteye. [Kis 1:22; 2:2] ²⁴ Sosu meni Moses meni erasi a'i henerai su, le Owane Sitewi ne tote tawesiteye. Le lu taune werese ma'e apou eiye, “Fene ane ne meni owane tutawe lo eime taune lo meni eime owe ape eire.” ²⁵ Le apou toteye, “Ane yo seni luwaru a'i lowe lo umasirowata.

Lowe yo seni luwaru a'i ironamisiya su, marepi lowe lo oso po'o a'i terite nine'isiya. Serai ane yo seni luwaru a'i lowe lo arunatirowawe, Owane Sitewi lo lu tewi mase ironamirowa. Ahowa! Ane fofowei lowe lo aiwawe a'i teritenamirowa.”²⁶ Le apou toteye, “Krais, Owane Sitewi ariariyeye ape, le fofowei erasi a'i teriterowa. Serai ane yaru lo sahe fofowei erasi a'i fara'u teriterowa. Etiri wisere werese a'i, Isip lo meni owane tutawe ane ma'e auwe ape, ane tote i'anerowa. Etiri ape erasi wisere a'i ne, sosu etiri wisere pefine a'i Owane Sitewi ane ma'e aurowa ape, ane siyeyei ne ninawenamisiya.”²⁷ Moses omo pani Isip arunati su, le Isip lo meni Owane tutawe lo ai marepi, le ma'e toteyei ape ne, atoweiye ta'ame. Serai Moses Owane Sitewi ne tote tawesinamiteye. Owane Sitewi le ma'e au noweinoweinamirowa. Owe meni ta lai Owane Sitewi siye areiye ta'ame. Ahowa, Moses lo tote tawesiyeyei ape lai Owane Sitewi wou a'i siyeteye. Serai nowe poweiye ape se le omo pani Isip ma'e si i ta'ame.²⁸ Moses Owane Sitewi ne tote tawesinamiteyewe, peri werese lo umasiteye. Owane Sitewi lai le ma'e apou eiye, “Fene werese iyu menei ta'i ta'i werese ta'uwe hereiyeyi, Pasova lo seni umasinamite. Fene fe sipsip ta aine tera'ere. Fisa'i lo yo tewiye sahe ani teine teroso eretire. Ane ipari wisere a'i ano, lu aine tera'esiya ape, eimawe arosairowawe, le fisa'i yo tewiye sahe siyeyei su, le wesi ape awera'iyenati. Le fisa'i siye ta'ame su, le lu wenei eimane poto ape mo aine tera'erowa. Le Israel lo lu wenei poto ape mo aine tera'erowata.” Serai Moses Israel lo lu tewi ma'e apou eiye. “Iyu menei werese a'i, fene nowe ape

se tote anite tawesinamite.” [Kis 12:21-30]

Israel lo lu taune tamo Owane Sitewi ne tote tawesiteye.

²⁹ Israel lo lu taune Owane Sitewi ne tote tawesiteyewe, sosu lowe hare ite farufaru a'i feni ma'e awei foro'o sahe toneri. Sosu Isip lo lu tewi tamo lowe mo'o umasititeye su, sa'i ei lai lowe atenise tera'e ereye. [Kis 14:21-31]

³⁰ Sosu a'i pe Israel lo lu taune Owane Sitewi ne tote tawesinamiteyewe, peri lo ape umasiteye. Lowe Omo Jeriko lo weniyei ape lo tewiye nowe poweiye ereti feni werese feni hesi a'i (7) se yose iteye. Lowe omo ape yose i tepa'asiye su, Owane Sitewi lai tapiye fisahe aine towesi fiyari ereye. [Jos 6:12-21]

³¹ Menitani Rahap, tu tafa'e yo seni luwaru a'i iroteye ape, le Owane Sitewi ne atati tote tawesinamiteyewe, le lu hesi, eresene a'i napetu fareyareteye ape, siye nine'iteye. Sosu lu hesi ape, le napetu fareyareye ape, arunati su, lowesi le ma'e te'eye, “Owane Sitewi ne au noweinoweirowa.” Serai Israel lo ai lu werese omo weniyei ape ma'e ai atuwe su, lowe lu taune werese, Owane Sitewi ne tote tawesi ta'ame ape, aine tera'eyei ne toteye. Ahowa, lowe menitani ape aine tera'e ta'ame. [Jos 2:1-21; 6:21-25; Je 2:25]

³² Lu tomu ne'ese Owane Sitewi ne tote tawesinamiteye. Ahowa, ane nowe eite se lowe ne fene ma'e au te'erowata. Lu weneri ape apou a'i ne. Meni Gideon, meni Barak, meni Samson, meni Jepta, meni Devit, meni Samuel, sosu lu tere'e ape mo Owane Sitewi lo peri au te'e siye lu werese, lowe werese Owane Sitewi ne tote

tawesinamiteye. [*Het 6:11; 4:6; 13:24; 11:1; 1 Sml 16:13; 3:1*] ³³ Lowe Owane Sitewi ne tote tawesiteye su, lowe omo pani sahe lu tere'e ma'e ai atu tiyatiteye. Sosu lowe lu ape mo ma'e hi ani araro po'uteye. Lowe yo seni farere a'i iroteye su, lowe etiri ape mo, Owane Sitewi lowe ma'e au te'e naneiyeye ape, aniye. Serai lowe Owane Sitewi lo peri tote tawesi umasiteye su, Owane Sitewi lai you pusi erawe erasi a'i lo ahi ani tomo'ute tawesiye. [*Dan 6:1-2*] ³⁴ Sosu airame lowe lo yehe erasi a'i lowe ti sero'owei ne fu meteye su, lowe yehe ape aine noroweye. Lowe ai atu tiyatiyei su, airame lowe lo mene'e se aine tera'eyei ne toteye. Sosu Owane Sitewi lai lowe ma'e hene fareyareti. Lowe tahe pere'e a'i teriteye su, Owane Sitewi lai lowe ma'e au kairefiyeteye. Lowe airame lowe lo ai atu tiyatiteye su, lowe airame lowe lo ne kairefi erasi a'i ai atu tiyatinamiteye. Sosu lowe ipari ai lu tomu ne'ese a'i ani araro po'uteye. [*Dan 3:23-27*]

³⁵ Taune tamo Owane Sitewi ne tote tawesinamiteyewe, lu tewi lowe lo tamo, temeniyeteye ape mo, Owane Sitewi lai lowe fisiye sahe si tame au ta'ane norohuwe sineteye. Sosu taune ape mo lai lowe si sine norohuwe siye aniye su, lowe lai lowe ne au siye nine'i aniye. Lu taune tewi tere'e tamo kalabus wesi iroteye ape, apou te'eye. “Nomo tote tawesiyei nomo lo me'iyeni ma'e mi mi weriyei atati arunatirowata. Ahowa nomo kalabus wesi sato a'i ironamirowawe, nomo fofowei erasi teritenamitorowa. Lowe nomo aine tera'eyei su, nomo marepi erasi a'i tote nine'itorowa. Piyene awere? Owane Sitewi lai nomo marepi hepene

he'i wisere a'i au ta'ane norohuwe sinerowa. Serai nomo mi mi weriyei Owane Sitewi ne me'iyeni ma'e atati arunatirowata. Ahowa, nomo le ne mi mi weriyei tote tawesi umasinami-torowa.” [1 Kin 17:17-24; 2 Kin 4:25-37] ³⁶ Lu taune tamo Owane Sitewi ne tote tawesiteye ape, ai lu tamo lai lowe ma'e te'e naruteye. Lowe lu taune tere'e lo tahe wafei se aine nateye. Lowe lu taune tere'e lo tahe wafei kairefi a'i se ti tawesinamiteyewe, lowe kalabus wesi ma'e heneti. [1 Kin 22:26-27; Jer 20:2] ³⁷ Lowe lu taune ape mo, Owane Sitewi ne tote tawesiteye ape mo, tapiye se fusawi aine tera'eteye. Lowe ipari mene'e se lowe tewi pa tewi a'i aine topoto ereteye. Lowe lu taune tere'e tamo ipari mene'e tere'e ai feni se feni se ape se tewi tera'e ereteye. Sosu lowe fe sipsip, fe meme lo tahe ani asiyewe, uweiyei a'i iro ereteye. Lowe ma'aru etiri werese po'uteye. Lu tere'e lai lowe kalabus wesi ti tawesinamiteyewe, lowe ma'e au luwaruweteye. [2 Sto 24:21] ³⁸ Lu taune ape mo yo seni wara'i a'i ironamiteye. Serai lu taune tere'e awei pani irot-eye ape, lowe ne ai marepi totenamiteye. Lowe omo pani, etiri ta'ame ape, sahe uwei ereteye, omo hire sahe uwei ereteye. Lowe tapiye pa wesi tewi sahe howeiteye. Sosu lowe awei yo papu howei ereteye. ³⁹ Nomo lu taune werese eite mo lo tote tawesiyei ape mo lo peri wanuwe su, nomo Owane Sitewi ne hepene se su'ariye. Serai nomo le ma'e au te'e wisereye nine'inamiteye. Ahowa, lu taune ape mo ne, lowe lai Owane Sitewi lo te'e naniye ape mo me'iye henerairowa ape, lowe etiri ape mo henerairowa ape, siye ta'ame.

40 Serene Owane Sitewi lai marepi he'i a'i nomo ne totenamisiya. Marepi he'i lo ape wisere pefine a'i ne. Lu taune ape mo tu naifa awei sato iroteye ape, lowe Owane Sitewi ne tote tawesinamiteye. Sosu mo'o meni Owane Kraisi henerai su, nomo le ne tote tawesi umasisiya. Serai Owane Sitewi lo marepi sitewi apou toteteye. Lu taune tu naifa Owane Sitewi ne tote tawesi umasiteye ape mo, lowe nomo mase aiwawe ta'uwerairowa. Sosu nomo werese Owane Sitewi lo nihe se lu taune wara'i a'i ironamitorowa. Nowe ape se nomo etiri werese, le nomo ma'e auwei ne te'e naneiye ape, nomo omo hire sahe etiri ape mo anrowa.

12

Owane Sitewi nomo ma'e tote wawesiyeyei lo au atuatusiya.

¹ Sosu a'i pe fene nomo ne totere. Lu taune tomu ne'ese a'i, Owane Sitewi ne tote tawesinamiteye ape, irosiya. Lowe nomo ma'e tote tawesiyeyei lowe lo au atuatu areiyesiya. Serai nomo etiri werese, tote tawesiyeyei nomo lo einamisiya ape, ani sasarisawite. Sosu yo seni luwaru a'i, nomo ti tawesisiya ape, nomo yo seni luwaru a'i ape mo pei ani sasari po'utesawite. Sosu yo ape, Owane Sitewi nomo ma'e umasiyeyei ne auwe ape, nomo yo ape witane se a'i pei umasinamite. [1 Ko 9:24-25] ² Nomo Jisas ma'e mi mi weriyeyei pei siyenamite. Le a'i lai tote tawesiyeyei nomo lo, lo sitewi a'i ne. Sosu nowe ye'ewi su, nomo etiri werese, le ma'e auwei ne te'e naneiye ape, nomo omo hire sahe etiri ape mo anrowa. Le me tape'i sahe temeniyeye su, le Owane Sitewi lo

marepi tote i'ane ta'ame. Ahowa, le marepi nine'i wisereyeyei ape, Owane Sitewi le ne nowe me'iyehenerairowa ape, le ninawenamiteye. Serene le me tape'i sahe temeniyeyei lo neritase a'i tote ta'ame. Sosu pereye nowe eite se le Owane Sitewi lo ereti eyate feni ma'e onunamisiya. ³ Sosu fene etiri, le ma'e henerai ape, totete. Lu taune, yo seni luwaru a'i iroteye ape, lowe le ne ai marepi erasi a'i totenamiteye. Serai lu tamo fene ma'e au luwaruwayei su, fene marepi orese a'i owe ape teritete. Sosu fene le ne me'iyeni ma'e owe ape atati arunatite.

⁴ Peri ape wiyeme a'i ne. Lu tamo yo seni luwaru a'i iroteye ape, fene ma'e au luwaruwet-eye su, tote tawesiyei fene lo tei kairefiyenamiteye. Sosu fene tei kairefiyenamiteye su, lowe fene aine tera'e ta'ame. ⁵ Fene peri wisere a'i, Owane Sitewi lai eimane werese lo ape ma'e au te'eye ape, wanure! Fene peri lo ape owe ape tote i'anete. Le apou eiye,

“Eimane werese ano, Meni Owane pefine lai fene aine ameriyeyei su, fene peri lo wanu etite. Le yo seni luwaru a'i fene lo au fareraiyei su, fene marepi orese owe ape teritete.

⁶ Piyene awere? Lu taune werese ape mo, le lai lowe au aine ameriyeyei ape, le lowe ne marepi erasi a'i tote wawesiyenamisiya. Sosu lu taune ape mo, le lowe ma'e aine ameriyeyei ape, lowe eimane topo lo a'i henerai tepa'asiye.” *Jop 5:17; Snd 3:11-12*

⁷ Serai Owane Sitewi lai fene ma'e aine ameriyeyei su, fene le ne apou totere. Owane Sitewi lai le tai pefine a'i nomo lo ne. Serai

le nomo aine ameriyeyei su, nomo fara'u tei kairefiyenamirowa. Fene fofowei lo ape teriteyeyi su, fene apou totesiya. Nomo eimane pefine lo a'i ne. Apou wou a'i awei lo aite werese lowe eimane towafi lowe lo ma'e fofowei ta aurowa. [Lo 8:5] ⁸ Ahowa, Owane Sitewi lai fene ma'e fofowei ta au ta'ame su, fene eimane pefine a'i lo ta'ama. Fene pei'are eimane wou a'i ne. Le a'i lai fofowei ta eimane werese pefine a'i lo aunamisiya. ⁹ Fene aite nomo lo awei sahe irosiya ape, totere. Lowe nomo ma'e aine ameriyeye su, nomo lowe ne iyape erasi a'i ei ani aroweye. Serai fene Owane Sitewi, tai pefine a'i nomo lo, omo hire sahe ironamisiya ape, totere. Nomo yo seni luwaru a'i irowei su, Owane Sitewi lai nomo aine ameriyerowa. Nomo le ma'e unahi irowei su, nomo le mase mi mi pasi pasi weriyeyi ironamitorowa.

¹⁰ Aite nomo lo, awei sahe irosiya ape, nomo ma'e aine ameriyeye su, lowe nowe te'e oso a'i se nomo ma'e aine ameriyeteye. Nomo eimane nomo lo aine ameriyeteye su, nomo apou toteye, "Yo seni nomo lo wisere farere a'i ne." Ahowa, Owane Sitewi lai nomo ma'e aine ameriyeyei su, le marepi hepene nomo lo farere a'i fa iro ne aine ameriyerowa. Serai nomo yo seni wara'i a'i lo umasirowa. ¹¹ Wiyeme a'i ne. Owane Sitewi nomo ma'e aine ameriyeyei su, nomo nowe ape se marepi orese a'i teriteye. Marepi nomo lo tote nine'i ta'ame. Ahowa, nowe me'iyeye su, nomo Owane Sitewi lai fofowei apou ape aine ameriyeye ape, apou toteyeyi, "Le nomo ma'e aine ameriyeye su, le yo seni farere wara'i a'i

iroteye.” Serai nomo Owane Sitewi lo nihe se yo seni wara'i a'i ironamirowa. Sosu marepi nomo lo tote fetaneyenamirowa. [*Je 3:17-18*]

Nomo Owane Sitewi lo peri fa wanu umasite.

¹² Sosu a'i pe ane peri tere'e ta fene ma'e au te'esiya. Etiri werese, fene irowei ape, fene tei kairefiyete. Sosu aiwawe a'i marepi hepene fene lo au kairefiyete. [*Ais 35:3*] ¹³ Fene yo seni farere a'i ape se irote.

“Apou wou yo mai farere a'i ape se inamiteye.”

Snd 4:26

Fene yo seni luwaru a'i irowei su, marepi hepene fene lo afofo kerikeriye wou a'i henerairowa. Ahowa, fene yo seni wara'i a'i ironamiyei su, marepi hepene fene lo farere wisere a'i henerairowa.

¹⁴ Sosu aiwawe a'i fene marepi momotei fetane a'i lu taune werese ma'e tiyati irote. Fene yo seni wara'i a'i umasinamite. Fene Owane Sitewi lo yo seni wara'i a'i ape iro umasi ta'ame su, fene Meni Owane Pefine ma'e naterairowata. ¹⁵ Serai fene weiyai! Fene Owane Sitewi lo feraferiyei neri a'i me'iyeni ma'e owe ape atati arunatite. Fene haiye mo'ufi wou a'i owe ape henaire. Meni ta haiye mo'ufi lo wamu horuse a'i ape ayei su, horuse lo ape lai ahi sahe terite tawirawi luwaruwerowa. Fene haiye mo'ufi wou heneraiyei su, fene lu taune ma'e au luwaruwe tawirawirowa. ¹⁶ Fene tafa'e yo seni luwaru a'i owe ape irote. Aiwawe a'i fene meni Iso ne totere. Le Owane Sitewi ne tote tawesi ta'ame. Le lau mase teriteye su, le pa'ise lo ma'e ayei ta fa auwei ne ei toweriye. Serai le etiri iyami werese lo ne me'iyeni ma'e

atati arunati. [Stt 25:29-34] ¹⁷ Sosu nowe me'iyeye su, fene so'oruwe tepa'asiye ape, Iso aite lo peri wisere a'i aniyeyi ne totयेyi su, aite lo le me'iyeyi ma'e atati aruwewe, etiri iyami werese lo le ma'e au ta'ame. Le aite lo peri ape wanuwe su, le ewite luwei erasi irowe. Ahowa, le aite lo marepi tote ani awetowe lo yo ta siye so'oru ta'ama. [Stt 27:30-40]

¹⁸ Sosu a'i pe Owane Sitewi lai fene etiri luwaru werese a'i fene ma'e omo Sainai sahe au atuatu ta'ame. Ahowa, le etiri luwaru ape mo Israel lo lu tewi werese ma'e au atuatuteye. Tu naifa weriyeyi Israel lo lu taune lai omo Sainai lo to'u ite sahe henerai. Sosu Israel lo lu taune omo ape ataheyeyi su, lowe yehe erasi a'i siyeye. Pasi pefine a'i lowe ma'e henerai su lowe marepi orese a'i teriteye. Sosu lowe fiyaru erasi a'i teriteteye. [Kis 19:16-20; Lo 4:11-12] ¹⁹ Sosu lowe mene'e mapefuwe ape erasi a'i fateye ape, wanuwe. Lowe Owane Sitewi lo peri erasi a'i uteye ape, wanuwe. Lowe peri lo ape wanuwe su, lowe atoweiyeye erasi irowewe, serai lowe meni Moses se apou te'eye, "Nomo peri tere'e lo ape me'iyeye wanuwei wou ta'ama." [Kis 20:18-21; Lo 5:22-27] ²⁰ Piyene awere? Lowe peri lo ape wanuwei ne ta'oreye. Owane Sitewi lai lowe ma'e apou eiyeye,

"Meni ta, sosu fe apou ape werese a'i omo ape hire ma'e iyaneyeyi su, fene tapiye se lowe ma'e aine tera'eyeyi ne fusawire." *Kis 19:12-13*

²¹ Wiyeme a'i ne. Lu taune ape mo etiri luwaru werese a'i ape wanu siyeye su, lowe atoweiyeye erasi irowe. Serai meni Moses lai apou eiyeye.

“Ane ta'u aiwawe a'i atoweiyeye auseriyesiya.” *Lo 9:19*

²² Ahowa, fene etiri apou ape, lowe ma'e henerai ape, siye ta'ame. Fene Omo Saion lo yo henerai. Sosu Owane Sitewi marepi hepene norohuwe a'i lu taune ma'e auwe ape, fene omo weniyei lo ape sahe wiye. Omo weniyei ape ni'arawe hire sahe irosiya. Omo weniyei ape sahe Owane Sitewi lo ipari wisere a'i tomu ne'ese a'i irosiya. ²³ Sosu Owane Sitewi lai eimane Poto werese lo ei ta'uwerai. Lu ape mo iyape lowe lo Owane Sitewi lai meni eime ni'arawe hire ma'e one towe sahe au lese fuwe. Sosu le fene, lowe aiwawe, ei ta'uwe aniyewe, fene werese ma'e marepi erasi a'i nine'inamiteye. Fene yo ape sahe Owane Sitewi ma'e aiyeteye. Le lu taune werese lo yo seni au hese ereirowa. Fene lu taune ma'e tu naifa temeniyeye ape, lowe mase ei ta'uwerai. Owane Sitewi lai lowe lu taune wara'i pefine a'i au irowe. ²⁴ Sosu fene Jisas lo yo sahe henerai. Le, meni ape ponei sahe teiteye ape, Owane Sitewi lo marepi toteyei he'i a'i ape nomo ma'e ausai. Le me tape'i sahe temeniyeye su, fisa'i lo nomo ne au teroso arowe. Nomo le ne tote tawesiyei su, Owane Sitewi lai etiri wisere pefine a'i nomo ma'e au te'e naneirowa. Fisa'i lo ape meni Abel lo fisa'i wou ta'ama. Meni Kein lai pa'ise lo Abel aine tera'eye su, Owane Sitewi lai fisa'i lo ne apou eiye, “Ane lai meni ape, Abel aine tera'eye ape, itiya'u aine tera'erowa.” [*Hi 8:6; Stt 4:10*]

²⁵ Serai ane fene ma'e te'esiya. Fene weiyai! Owane Sitewi lai fene ma'e au te'eyei su, fene apaniye fene lo owe ape tewi tawesite. Owane

Sitewi, omo ni'arawe hire ma'e ironamitorowa ape, le peri lo hi awei sahe te'e arosai. Lu taune ape mo peri lo wanuwewe, le ma'e me'iyeni atati arunati su, lowe Owane Sitewi lo ai marepi awera'iyenati ta'ame. Serai nomo Owane Sitewi lo peri, omo ni'arawe hire ma'e au te'e arosai ape, wanuwewe, le ne me'iyeni ma'e atati arunati su, nomo Owane Sitewi lo ai marepi awera'iyenatirowata. Peri eite wiyeme pefine tene! [Hi 2:1-3; 10:26-29] ²⁶ Owane Sitewi omo Sainai sahe itorai su, peri lo ape lai awei pani werese au ani auseriyeye. Ahowa, pereye nowe eite se le peri ta apou au te'e naneie.

“Ane peri ano tame uteyei su, ane aiwawe a'i nowe to'uresi ta se tame awei pani werese au ani auseriyerowa. Sosu ane aiwawe a'i omo ni'arawe hire ma'e aiwawe a'i au ani auseriyerowa.” *Hag 2:6*

²⁷ Peri ape ne, nowe to'uresi ta se tame utesiya, Owane Sitewi lai nomo ma'e au te'e areiyesiya. “Etiri werese ane ta'ane fuwe ape mo, ane etiri ape mo au ani auseriyerowawe, ani sasari po'utesawirowa. Ahowa, etiri werese au ani auseriyerowata ape, etiri ape mo mi mi weriyei ironamitorowa.”

²⁸⁻²⁹ Serai nomo Owane Sitewi lo omo pani, ni'arawe sahe irosiya ape, wiyei su, owe meni ta lai nomo au ani auseriyerowa. Serai nomo le ma'e pei au te'e wisereyete.

“Owane Sitewi nomo lo a'i lai etiri werese yehe se fara'u itomu ti sero'o po'uterowa.” *Lo 4:24; 9:3*

Ahowa, le a'i lai wesi ta, omo ni'arawe hire sahe, nomo ne au ta'ane naneie. Serai nomo mi

mi weriyei le ma'e pei au te'e nine'i wisereyete. Nomo marepi lo, le nomo ma'e au atuatuwe ape, pei tote umasinamite. Nomo le ma'e a'i au te'e wisereye nine'inamite.

13

Nomo lu taune ma'e pei tote wawesiye tiyatite.

¹ Sosu a'i pe lu taune werese, Jisas ne tote tawesi umasiteye ape, nomo lowe ma'e pei tote wawesiye tiyatinamite. ² Lu taune tamo, fene so'oru ta'ama ape, wesi no sahe henerai su, fene lowe ma'e me'iyeni owe ape atati tei arute. Ahowa, fene lowe ma'e au isafiye nine'ite. Tu nowe ta se lu taune tamo meni ta ma'e au isafiyeteye su, lowe etiri ape so'oru ta'ama. Ahowa, meni ape le Owane Sitewi lo ipari wara'i a'i ne. [*Ro 12:13; Stt 18:1-8; 19:1-3*] ³ Fene Owane Sitewi lo lu taune tamo, kalabus wesi sahe irosiya ape, fene lowe ne owe tote i'anere. Fene aiwawe a'i lowe mase kalabus wesi sahe irowei su, fene piye toterowa awere? “Nomo lowe ne au ferafereire. Lu airame ape mo lai Owane Sitewi lo lu taune ape ma'e au luwaruwerowa su, fene lowe ne owe ape tote i'anere. Lowe fene ma'e au luwaruwerowa su, fene piye toterowa awere? Nomo lowe ne au ferafereirowa.” ⁴ Meni ta menitani naituwei lo yo seni ape wisere pefine a'i tene! Serai lu taune naituwe fene. Serai fene lo naituwei ape au noweinoweite. Meni ta tani lo mi mi weriyei naituwei lo yo seni farere a'i fa ironamite. Sosu aiwawe a'i menitani ta meni lo ape mase naituwei ene ayei lo yo seni farere a'i fa ironamite. Lu taune werese, tafa'e yo seni

luwaru a'i irowei ape, sosu tafa'e yo seni marepi umasiteye ape, Owane Sitewi lai lowe ma'e au hese ereirowa. [Ef 5:5] ⁵ Owane Sitewi lai one towe lo sahe apou te'esiya.

“Ane lai fene nowe weriyei weriyei tote i'ane arurowata. Sosu ane fene ne me'iyeni ma'e atati tei arunatirowata.” *Lo 31:6,8; Jos 1:5*

Serai fene ma'aru tomu ne'ese aniyei ne owe ape totenamite. Ma'aru etiri werese fene lo, wesi fene lo sahe irosiya ape, fene marepi tote nine'inamite.

⁶ Serai nomo pei tei kairefiyete. Sosu nomo apou te'erowa,

“Meni Owane Pefine lai ane ne au ferafereisiya. Serai ane atoweyerowata. Owe meni ta lai ane au luwaruwerowa.” *Sng 118:6-7*

⁷ Fene lu owane fene lo, Owane Sitewi lo peri tu fene ma'e au te'e areiyeye ape, owe ape tote i'anete. Fene yo seni lowe lo ne totere. Yo seni wisere a'i lowe lo aiwawe totere. Fene lowe ne toteyei su, fene tote tawesiyei lowe lo ne umasinamite. [1 Ko 4:16] ⁸ Peri lowe lo ape, fene ma'e te'eteye ape, apou te'esiya, “Jisas Krais lo yo seni tu naifa weriyei aiwawe a'i, sosu pereye nowe eite se yo seni lo apou aiwawe a'i ne. Sosu nowe me'iyeye weriyei weriyei se apou aiwawe a'i ironamitorowa.” ⁹ Serai peri wawero tere'e tere'e tamo marepi fene lo sahe owe ape tatai anite. Sosu fene Owane Sitewi lo yo wara'i a'i owe ape arunatite. Fene peri wawero lowe lo owe ape umasite. Owane Sitewi lo ferafereiyei lai marepi fene lo au ani kairefiyeyei su, etiri ape wisere pefine a'i ne. Lu taune tamo ayei lo yo peri ape mo ne tote umasiyei su, lu taune

ayei lo yo peri ape umasiyei ape, yo peri ape marepi lowe lo au kairefiye ta'ame. [Ro 14:17] ¹⁰ Nomo Jisas ne tote tawesisiya ape, nomo mi mi weriyei weriyei fara'u Owane Sitewi ma'e aiyenamisiya. Au heseyei lu owane, Juda lo ta'uwe wesi sahe au hesesiya ape, lowe ayei ape Owane Sitewi ma'e tapiye wari sahe au heseyei ape, lowe ayei tewi ape ene arowata. ¹¹ Fene etiri ta wanu so'oruwesiya. Sosu aiwawe a'i Juda lo au heseyei lo meni owane pefine a'i yo seni luwaru a'i ne au heseyei su, lowe fe bulmakau yene lo fisa'i aniyewe, wesi tewi wara'i pefine a'i ape sahe au heseyei. Ahowa, lowe fe bulmakau yene lo tahe pa'are omo weniyei ape nowe tewiye ma'e yehe lei sero'oteye. [Wkp 16:27] ¹² Aiwawe a'i Jisas omo weniyei nowe tewiye ma'e temeniyeye. Le lu taune lo yo seni luwaru a'i fisa'i topo lo se au ani hu aseyaroweyei ne toteye. [Jo 19:17] ¹³ Serai apou aiwawe a'i, nomo werese ta'i ta'i a'i Jisas, me tape'i sahe temeniyeye ape, omo weniyei nowe tewiye ma'e pei ite. Sosu nomo le omo weniyei nowe tewiye ma'e mo'o umasiyei su, nomo neritaseyeyei lo aiwawe a'i teritenamirowa. [Hi 12:2] ¹⁴ Nomo Jisas ne tote tawesisiya su, nomo etiri eite siye so'oruwesiya. Omo weniyei erasi a'i ta, hi awei sahe weriyei weriyei ironamirowata. Ahowa, nomo omo weniyei erasi ta nowe me'iyeye hen-erairowa ape ne, siye ninawesiya. [Hi 11:10,16; 12:22] ¹⁵ Serai nomo ta'i ta'i mi mi weriyei Owane Sitewi ma'e marepi nine'iyei nomo lo, Jisas lo iyape se, pei te'e nine'inamite. Nomo lu taune ma'e apou au te'e areiyeyei su, "Jisas lai Meni

Owane Pefine a'i nomo lo ne.” Nomo Owane Sitewi ma'e au hese nine'inamite. [*Sng 50:14,23*]

¹⁶ Sosu aiwawe a'i fene lu taune ma'e yo seni wisere a'i irowei ne owe ape tote i'ane tiyatite. Fene lu taune ma'e, Jisas ne tote umasisiya ape, ma'e au ferafereti tiyatite. Fene yo seni apou ape irowei su, fene etiri wisere a'i ta Owane Sitewi ma'e wou au heseyei. Sosu le fene ne wisereye nine'inamiteyei. [*Fl 4:18*]

¹⁷ Sosu a'i pe lu owane fene lo ape mo, lowe hepene fene lo au noweinoweinamisiya. Lowe mi mi weriyei wiyawi lowe lo ironamisiya. Lowe onu fetaneyerowata. Serai lowe fene ma'e au te'eyei su, fene peri werese lowe lo wanu tote umasite. Wiyawi lowe lo ape, lowe iroteye ape, lowe Owane Sitewi lo nihari ma'e teirowawe, le ma'e etiri werese, lowe iroteye ape, au te'e areiyerowa. Fene peri lowe lo umasiyei su, lowe wiyawi lowe lo nine'iyei se irowei. Ahowa, fene peri lowe lo arisiyei su, lowe wiyawi lowe lo marepi orese a'i se teriteyei. Serai lowe fene ma'e au feraferetirowata. [*1 Te 5:12*] ¹⁸ Sosu a'i pe nomo etiri eite so'oruwesiya. Marepi nomo lo Owane Sitewi lo nihe se wara'i a'i ne. Sosu nomo mi mi weriyei yo seni farere a'i ironamiteyei ne totesiya. Serai fene nomo ne Owane Sitewi ma'e au te'e towerinamite. [*Ap 24:16; 2 Ko 1:12*]

¹⁹ Sosu ane fene ma'e peri kairefi a'i se apou ei towerirowa. Fene Owane Sitewi ma'e te'e toweriyei su, fene le ma'e apou te'e towerire, “Owane Sitewi, ne meni ape nomo ma'e i'ero a'i si tame eimawesaire.”

Meni ape lowe ne Owane Sitewi ma'e te'e toweriye.

²⁰⁻²¹ Meni Owane Jisas, le meni Owane fe sipsip au noweinowei siye meni wou a'i ne. Nomo fe sipsip lo wou a'i ne. Le nomo au noweinoweinamirowa. Serai Jisas me tape'i sahe temeniyeye su, Owane Sitewi lai le si tame ta'ane norohuwe sineye. Le Owane Sitewi ma'e fisa'i topo lo au heseyei su, le Owane Sitewi lo marepi he'i a'i, nowe weriyeyi weriyeyi ironamitorowa ape, au kairefiyeteye. Serai ane fene ne Owane Sitewi ma'e au te'e towerisiya. Ane le ma'e apou te'e towerirowa, "Owane Sitewi, nomo ma'e marepi fetane a'i, auwe ape, ne fene wiyawi wisere a'i no irowei ne au pati ferafereirowa. Ne a'i lai wiyawi no marepi hepene nomo lo papu irorowa. Ne marepi topo no umasinamisiya. Ne wiyawi no Jisas Krai lo kairefi se ironamisiya." Nomo le ma'e weriyeyi weriyeyi au te'e nine'i wisereyena-mite. [*Jer 32:40; Ese 37:26; 1 Pi 2:25*]

Ane peri ye'ewi tamo fene ma'e te'esiya.

²² Serai kaiyemo mo ano, ane peri kairefi se fene ma'e au ei towerisiya. Fene peri werese one towe eite sahe marepi momotei a'i wanu etite. One towe eite ane fene ma'e lese ausawisiya ape, pitase ta'ama. Serene ane fene ma'e marepi wisere a'i au te'eyeyi ne totesiya. ²³ Ane fene ma'e peri so'oruwe au te'esawiyeyi ne totesiya. Kaiyemo nomo lo iyape Timoti, le kalabus wesi sahe arunati. Le ane ma'e i'ero a'i aiyeyei su, notosi aiwawe a'i fene siyeyeyi ne aiyerowa. ²⁴ Fene lu owane fene lo ma'e nomo ne au te'e eritere.

Sosu aiwawe fene Owane Sitewi lo lu taune ma'e au te'e eritere. Lu tewi kaiyemo mo, omo pani Itali sahe irosiya ape, lowe fene ma'e au te'e eritesiya. ²⁵ Ane Owane Sitewi ma'e apou ei towerisiya, “Owane Sitewi lo ferafererei neri a'i fene werese mase ironamitorowa.”

Owane Sitewi lo Peri Te'e Naneiyei He'i
The New Testament in the Saniyo-Hiyewe Language of
Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Saniyo-Hiyewe long
Niugini

copyright © 2004 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Saniyo-Hiyewe

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-10-23

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 22 Nov 2019

6e446661-7563-5fdd-b0a1-f674b9c2fd56